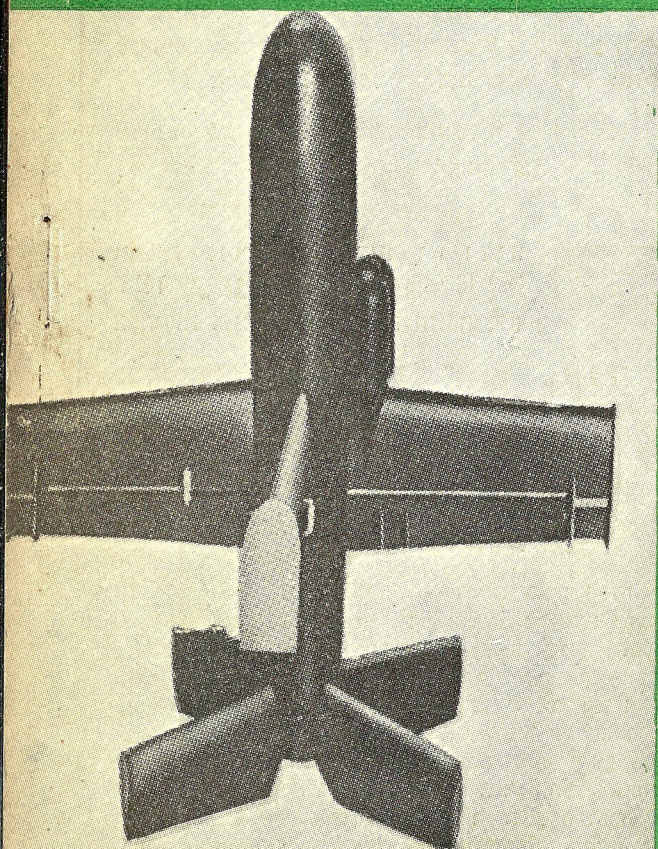

צקלון

צבא הגנה לישראל
הוצאת «מערכות»

טקטיקת פשיטה קנדית

המיוור ט. מ. האנטר

מרבית המחקרים על אודות מסעי-מלחמה צבאיים מרכזים את תשומת לבם בשלבים הדינמיים — תמרוני האקדמה, המערכות הגדולות, והנסיגות או המרדפים הבאים כתוצאה מהם. כך התרכזו בדרך-כלל התיאורים הבריטיים והקנדיים על מסעי-המלחמה שבצפון-מערב אירופה ב-1944 על תכנון הפלישה, על המערכות המרות שבנורמנדיה, על המרדף דרך צרפת הצפונית וארצות השפלה, על המערכה הקשה על השלדה, ואחר כך — על מתקפת הבל-הרהיין וחציית הרהיין, שהוליכו לשלב הסופי בגרמניה. ואולם, ניתן ללמוד הרבה ממחקר מדויק של מבצעים בשלבים בולטים פחות, כגון התקופה-הסטטית הארוכה בחורף 45—1944, כאשר החזיק הקורפוס הקנדי ה-2 ב„טריו ניימגן“. הקורפוס ה-2 החליף בהחזקת הטריו את כוחות הארמיה-השנייה הבריטית ב-8 בנובמבר, ובעת זבעונה-אחת החליפה דיביזית-הרגלים הקנדית ה-2 את הדיביזיה ה-43 (מ„וואספס“) הבריטית בעמדות שנוכח הפאה-המערבית של יער רייכטוואלד. הדיביזיה נשארה בגזרה זו במשך מרביתם של שלושת החודשים הבאים כשעוצבותיה מונחלות לפי תור בקו ובעתודה.

כל אחת משתי הבריגדות הקדומניות הציבה שני גדודים בקו הקדמי וגדוד אחד בעתודה קרובה ביותר. בראשית דצמבר, נמצאו ממול לדיביזיה ה-2 עיקרה של הדיביזיה הגרמנית ה-190 וכנפה השמאלי של הדיביזיה הגרמנית ה-84 שעמדו אז תחת פיקוד ארמית-הצנחנים הראשונה הגרמנית.

פני הקרקע.

בין אותו אזור המיוער-בצפיפות שמדרום-מזרח לניימגן, שנשאר בידינו (היינו, בידי הקנדים), לבין יער-רייכטוואלד השתרע שטח הפקר נרחב — קרקע פתוחה וגלית, ברוחב של כ-3—3.5 ק"מ — אשר בה היו זרועים שרידי דאונים, שנתרסקו בהתקפות-המוטסות הגדולות של בעלות-הברית בחודש ספטמבר הקודם. אחדים מאותם דאונים מולכדו כמלכודת-פתי ע"י הגרמנים, וכן היו מצויים בשטח הרבה מוקשים. דרכים-כפריות ושבילים לאיך-ספור חצו אלה את אלה בקרקע

טקטיקת פשיטה: מהלומת-פתע קנדית

קרוב לודאי כי נושא מאמרו של מיוור ט. מ. האנטר — כיצד יש להכין מבצע פשיטה — לובש אקטואליות רבה לאור מבצעי הפשיטה של צה"ל בחודשים האחרונים. ואכן, יש מן המאלף בתיאור התכנון הדקדקני והמפורט, ותשומת הלב הקפדנית, שהשקיעו הקנדים בתיאום ועתוי נכונים.

המחבר סוקר שלב אחר שלב את התכנון, את החזרות שנערכו לפני המבצע, את מהלך הפעולה עצמה — ואת מסקנות הניתוח שלאחריה. הוא מבלוט באיזון מידה נובעת ההצלחה הסופית של מבצע „מיקי פיין“ לא מצירוף נסיבות מקרי, אלא ממהשבה תחילה ומהתכוננות קפדנית.

המאמר לקוח מתוך „ירחון המגן האירי“
("The Irish Defence Journal").

מערכת הטנקים ליד טארנול פרומוס

מחברו של מאמר זה, גנרל מאנטויל, ודאי שאינו מן הדמויות האהודות עלינו; במלחמת-העולם השנייה שימש הוא כאחד ממפקדי השריון בעלי-המעמד בצבאות גרמניה. עם זאת אין לחלוק על כך כי הוא היה מהטובים שבמצביאי השריון הגרמניים, ואמן בתחום ההנהגה הטקטית, (כולל טקטיקה רחבת-ממדים), ויתכן כי היה השיטתי והיסודי ביותר שבמטפחי הטקטיקה המשוריינת הגרמנית בשנות המלחמה האחרונות.

המסקנה העיקרית אותה מבקש המחבר להמחיש בסקירתו זו הרי זה הצורך בהכנה מוקדמת, שהיא תנאי לניצול אפשרויותיו הגדולות של כוח משוריין (בשיתוף פעולה מהודק עם רגלים וארטילריה, וודאי גם עם אוויריה). כדי שינחל השריון הצלחה בהתקפה נועזת או בהגנה תקיפה, מן ההכרח להשקיע עבודת נמלים מחושבת ושקדנית הן ב„התקנת“ השטח, התנאים הטופוגרפיים, העמדות וכו', והן בארגונו התכליתי של הכוח הנערך לקראת קרב.

המאמר לקוח מתוך הירחון האמריקאי „ההשקפה הצבאית“
(Military Review).

הנשק השנוא על כולם

איש אינו מחבב מוקשים — אף לא אלה המניחים אותם. אך אין פירוש הדבר שפטורים אנו מללמד את החייל כיצד להתמודד עמם בהצלחה. כאשר מנהל האויב „מלחמת מיקוש“ בקנה מידה רחב, חייב כל איש צבא — ולא דוקא איש התנדסה בלבד — לדעת על בוריה את תורת „עקירת שיניהם“ של מוקשים.

מחבר המאמר, הקפיטן האמריקאי ריצ'רד ו. סמית, סובר כי את כל הידיעות הדרושות בשביל להציל את חייו של חייל באזור זרוע-מוקשים ניתן להדפיס על „צדו השני של כרטיס ביקור“. מאמרו המאלף מדבר „ישר לענין“ ומסביר את דרכי פירוקם של המוקשים השכיחים ביותר — בצירוף קורטוב של עצות שימושיות כיצד להתחמק מפגיעתם של אותם מלאכי-הבלה, החילי-הממעיד ומלכודות-הפתאים למיניהן.

המאמר לקוח מתוך ירחון „חיל המארינס“ האמריקני
(Marine Corps Gazette).

(109 בעמ' 41)

הפתוחה, בהכרם כפרונים וחוות מבודדות. שני הצדדים הלוחמים נהנו מתצפית טובה, אולם כל אחד מהם העריך אף את ההכרח לקיים בלילה פטרולים פעילים בחזית השופה זו.

כיצד נהגה הבריגדה

במשך כל החודש הראשון של מבצעי הדיביזיה ה־2 בטריו, אירעו התנגשויות לעתים תכופות עם פטרולים גרמניים ליד גרוסבאק, עיר קטנה במרחק של כ־9 ק"מ דרומית־מזרחית לניימגן, באגף השמאלי (הצפוני) של גזרת הדיביזיה. ב־23 בנובמבר קיבלה על עצמה אגף זה בריגדת־הרגלים ה־5 (בפיקודו של בריגדיר ו. ג. מגיל), כשדיביזיות־הרגלים הקנדית ה־3 משמאלה ובריגדת־הרגלים הקנדית ה־6 מימינה. החזית נשארה שקטה בדרך כלל, אף כי שני הצדדים הרבו בהפגזות ארטילריה ומרגמות מדי פעם בפעם. האויב השתמש בסוגי רקטות חדש, שנורו במטחים של ששה, שתבנית ההתפזרות של רסיסייהם דמתה לזו של קליע ה־88 מ"מ מטיל־האימה.

חוץ מהמשכת הקו של הפטרול התוקפני, עשתה הבריגדה ה־5 תכניות לפשיטות שאפתניות יותר בחזיתה. כך ב־4 בדצמבר תקף גדוד „אנשי־רמה סקוטיים” מקאלגארי מספר דאונים ובתים שהיו תפוסים בידי הגרמנים ליד קנאפהיידה, כקילומטר וחצי דרומית לגרוסבאק. הופעלו ה„דבורים” בניסיון שלא הצליח לשרוף את הדאונים, אך בתים באזור הועלו באש. ואולם לרוע המזל לא עלה בידי „אנשי הרמה” ללכוד כל שבויים.

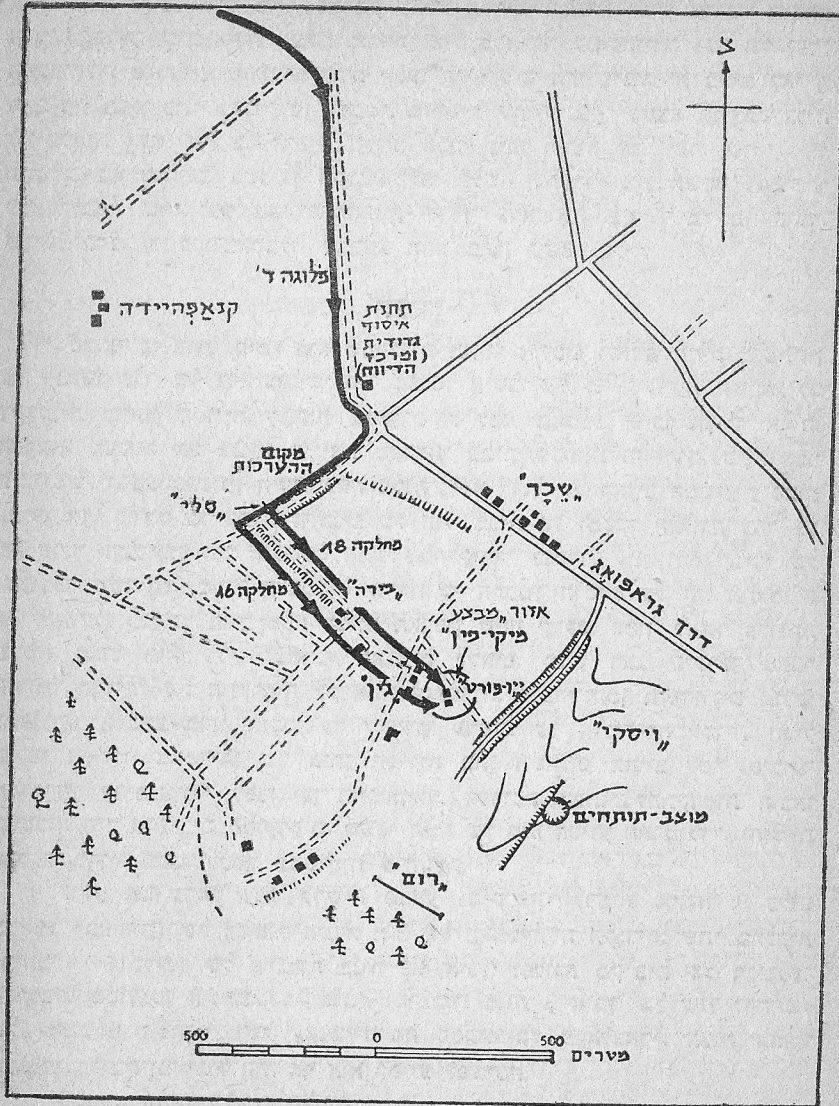
פלוגה אחת

אותו זמן נעשו הכנות למבצע „מיקי־פין” — ההתקפה הנועזת ביותר אשר הונחתה על ידי הדיביזיה ה־2 במשך החודש הראשון שלה בטריו ניימגן. אף כי רק פלוגת רגלים אחת השתתפה בפעולה במישרין, ניתן לה סיוע אש ניכר. ואכן, כדבריו של מפקד הבריגדה, תוכנן המבצע כדי לתת לאויב „סנוקרת הגונה בעין” וכדי לתפוש שבויים. פלוגה ד' של „המשמר השחור” (רגימנט אנשי־הרמה־הסקוטיים) של קנדה, בפיקודו של הקול־לויט ריטצי, נבחרה לביצוע המשימה.

היעד

היעד, שנודע בכינוי „יינ־פורט”, היה בית אשר נמצא בקרקע פתוחה על מזרון קדמי, במרחק של כ־1500 מ' דרומית מזרחית לקנאפהיידה. ידיעות משבויים גילו כי קרוב לשתי פלוגות אחוזו בשטח שבסביבתו הבלתי־אמצעית.

(1) ה„דבור” — „WASP” — הוא להביור המותקן על נושא „ברן”, טוחו כ־140 מ'. המער.
(2) שם בריטי המקביל לזה של רגימנט בריטי נודע — המער.

מבצע „מיקי־פין”¹

¹ תצלום אזור המבצע ניתן בעמ' 41.

אשר כונה בשם „מיקי־פין“, כארבע מאות מטרים צפונית ל„יין פורט“ נמצאה דרך־גראַפּאָג. שנשתרעה צפונית־מזרחה החל מסביבת קנאַפּהיידה ועד אל יער־רייכסוואַלד. פטרולים שנשלחו קודם קבעו כי האויב החזיק בשורת בתים לאורך דרך זו; הללו כונו בשם־צופן „שכר“. מזרחית ל„מיקי־פין“ נמצא קורכס גבוה („ויסקי“). אשר אף בו החזיק האויב בכוח ניכר פחות או יותר, שהיו אתו תותחים נגד־טנקיים. פטרולי הקבע שלנו בלשו ו„חקרו“ את השטח וסביבתו עד לשביל, שהשתרע צפונית־מזרחית לדרך גראַפּאָג. כ־600 מ' מן היעד. שביל זה נבחר לקו־ההתחלה למבצע והוא כונה בשם „סלי“.

תכנון

סברנו כי צורך חיוני הוא שהתכנית תהיה פשוטה, ושהיא תהיה מושתתת על התקפת־נגד על ידי צות־פלוגתי מאומן היטב. על כן הוקדשה תשומת־לב דקדקנית ביותר להכנות לקראת „מיקי־פין“. לפני המבצע, שיכן המיור א. ה. האדסון, מפקדה של פלוגה ד', את מפקדתו בבית שבפאת החורשה, כקילומטר וחצי צפונית־מערבית מן היעד. מפה בקנה־מידה גדול של האזור המשתרע סביב „מיקי־פין“ צוירה על כתליו הלבנים של חדר בבית זה, ומפקד הפלוגה עבר על כל פרטי הפשיטה יחד עם כל אחת ממחלקותיו בנפרד. „יומן־המלחמה“ של „המשמר השחור“ (מה־7 בדצמבר) מראה כי התכנון הושלם על ידי התאמנות על הקרקע: „במשך היום מצא המיור האדסון שטח קרקע, סמוך לאזור פלוגתו, שדמה מאוד לזה עליו יצטרכו האנשים ללחום, והוא דאג שיערכו מספר חזרות „יבשות“ של התקדמות לקראת־ההסתערות. מועדי־הזמן והמרחקים נבדקו בקפידה, והמבצע כולו תוכנן עד לאחרון פרטיו. על אדמת־ההתאמנות הנל הוקמו הפירות בממדיהן של אותן הפירות בהן השתמש האויב לפי „סיכום־המודיעין הדיביזיוני“ לפני יער־רייכסוואַלד. בעריכת העתוי להתקדמות הובאו בחשבון, תוך חישובים מדוקדקים, משכי הזמן של מתן־הסיוע הארטילרי, וחוליות מקלעי־„ברן“ אומנו לטפל במשימות מיוחדות.

סיוע אש נרחב עמד לרשות מבצע „מיקי־פין“ לרבות סוללה (8 כלים בני 25 ליטראות) של רגימנט־השדה ה־5 של הארטילריה הקנדית, שתי מחלקות (ביחד — 8 כלים) של מרגמות בנות 4.2 אינץ' ופלוגת מק"בים של רגימנט־הסקוטים מטורנטו (רגימנט מק"בים), ומרגמות בנות 3 אינץ' של שני גדודים; של „המשמר השחור“ ושל „אנשי־הרמה הסקוטים“ מקאלבארי, הצות הנגד־מרגמתי הדיביזיוני יכול היה אף הוא לסייע לפשיטה.

המבצע תוכנן בששה שלבים:

1. תנועה אל קו „סלי“
2. פעולה על קו „סלי“
3. ההסתערות
4. השיבה לקו „סלי“
5. התנועה בחזרה לאזור פלוגה ד', וכן —
6. סיכום־החשבון

שעת ה„ש“ נקבעה ל־20.00 ב־7 בדצמבר.

על פלוגה ד' היה להגיע לקו־ההתחלה באמצעות תנועה מזרחה על פני קרקע פתוחה ליד קנאַפּהיידה, ודרומה, לאורך משעול תחום־כמשוכות, למקום ההיערכות. סדר־המסע היה מחלקות 17 ו־16, מפקדת הפלוגה ומחלקה 18 — בסדר זה — יחד עם פלגה „רגולה“ ממחלקת זחלילים־נושאי־„ברן“ בפיקודו של סגן־מפקד המחלקה, אשר נעה עם מחלקה 17. הוקצבה לגייסות שעה אחת להשלמת תזוזה זו; ההנחה היתה כי כולם ימצאו־בעמדה במקום ההיערכות לשעה 19.30.

סיוע האש

לגייסות התוקפים נאמר כי לשעה 5—5 יחזו ב„פצפץ“ ארטילרי (ירי בבת אחת, על המטרה שנבחרה, של כל התותחים הנמצאים בטוח־פגיעה) שיונחת על „מיקי־פין“. באותו זמן עצמו היו שתי כיתות של מרגמות בנות 3 אינץ' צריכות לירות על „בירה“ (שני בתים בין קו־ההתחלה לבין היעד), בעוד שכיחה נוספת אוסרת קרב על „שכר“, ומחלקת מרגמות בנות 4.2 אינץ' פותחת באש על „יין פורט“. בשעת ה„ש“ היתה אש הארטילריה צריכה להיות מונחת על „יין פורט“, פלוגת מק"בים של הסקוטים מטורנטו היתה צריכה לירות למשך 45 דקות על „רום“ (דהיינו לאורך פאת החורשה כ־500 מ' דרומית ליעד), ומרגמות 3 אינץ' של אנשי־הרמה־מקאלבארי היו צריכות לספק סיוע־נמשך באגף־הימני, בעוד מרגמות 3 אינץ' של „המשמר השחור“ מטפלות במרגמות הגרמניות ובשלושה בתים („גין“) שנמצאו ממש בסמוך ל„יין־פורט“, ממערבו. כמו כן, בשעת ה„ש“, היה על המרגמות בנות 4.2 האינץ' להעתיק את אשן אל „שכר“ ואל „ויסקי“.

התמרון

המיור האדסון הורה לגייסות התוקפים לחצות את קו־ההתחלה בשעה מוקדמת: 5—5 ש שומה היה על מחלקות 16 ו־18 לנוע ראשונות קדימה, בזחלן עד אל סמוך ככל האפשר ל„פצפץ“ שהונחת על „מיקי־פין“. מחלקה 16 היתה צריכה להתקדם בימין ההתקפה, בטהרה משוכה ארוכה עד אל קצה שורת בתי־החווה. מחלקה זו היתה צריכה לחסום כל נסיון מצד האויב להביא עזרה מדרום. בינתיים היה על מחלקה 18 לנוע לאורך משוכה אחרת משמאל, לעבר „מיקי־פין“, כשהיא מטהרת בנינים מאותו צד ומונעת בעד כך שתגיע אל האויב עזרה משמאל. את מקלעי ה„ברן“ של שתי המחלקות צריכים היו להציב באגפי פלוגה ד', מקום ממנו יוכלו לחפות על הפלוגות הלוחמות כאשר תקופנה. למחלקה 17 היו שלוש משימות: ראשית, ליצור בסיס מוצק ולהחזיק בו עד לאחר שתסוגנה שאר המחלקות; שנית, לסייע להתקפה באש נוספת מן האגף

הימני של מחלקה 16 והאגף השמאלי של מחלקה 18; ושלישית, להשתמש בכיתה אחת כדי „לבער“ וכדי לסייע בפינויים לעבר-העורף של נפגעים. ההסתערות עצמה — שלב 3 של המבצע — נועדה להמשך לא יותר מ־15 דקות, ולהגמר ב־20.15. במשך פרק זמן זה היו הגייסות התוקפים צריכים לבער כל התנגדות גרמנית בסביבת „מיקי־פין“. מפקד הפלוגה אמר לאנשיו כי איש מהם לא יורשה לחזור מן היעד במשך פרק זמן זה, מלבד כפצוע או כמלוח לשבוי. מתן האש הכבדה על שורת הבתים שכונתה „שכר“ יושחה במתכון עד שעת ה־ש כדי „לתפוס“ בשעת תנועתו את האויב אם ינסה לבוא לעזרת „מיקי־פין“.

האות להסוג אל קו ההתחלה, עם התחלת שלב 4, היה אור ירוק ושריקות ארוכות במשרוקית. הגייסות היו צריכים אזי להסוג אל „מרכז דיווח“, בו נעשו סידורים לטיפול בנפגעים. בשני השלבים האחרונים, שומה היה על מחלקות 16 ו־18 לנוע בחזרה אל אזור פלוגה ד', כשאחריהן מפקדת הפלוגה, מחלקה 17 והמפקדה הטקטית. לשעה 22.00 נועדה שם התארגנות־מחדש וכן תוכן ארוחה חמה — סידור מנהלתי שאינו מן הפחותים־בחיבות. הובא מראש בחשבון שהאויב ינחית אש כבדה על אזור פלוגה ד' בשלבים המאוחרים של המבצע. בשעת מתן התדריך הסופי למחלקות, הדגיש מפקד הפלוגה שלוש נקודות: ראשית, גייסות ההתקפה צריכים להתקרב קרוב ככל האפשר אל האש המסייעת של תותחי 25 הליטראות; שנית, משימצאו באזור „מיקי־פין“ יהיה עליהם „לבערו עד־תום“. ושלישית, בצאתם מאזור הפעולה יהיה עליהם לפעול בכיתות, ולא להצטופף יחד.

ההתקפה

כאשר החלה ההתקפה הודיעו הצופים כי פגיעות הארטילריה הן „במרכז הבול“, ועל כן יש ביכולת הרגלים להתקדם למרחק של 40—50 מטרים מן הנפצים. ההפתעה הושגה והפשיטה התנהלה בשלמותה לפי התכנית; יומן „המשמר השחור“ מציין כי האנשים התקדמו אל תוך הקרב כשכל הכלים ממטירים אש וכל עוד נמשך הקרב היה הוא מהיר ושוצף. האומדן אחר כך היה כי 25 מחיילי האויב נהרגו ומעט יותר ממספר זה נפצעו. שבוי פצוע אחד נתפס, והוא מסר את האינפורמציה המעניינת כי „אחרי התחלת אש ההטרדה הקנדית, הוא לא ראה כל קצין או מש״ק ולא קיבל כל פקודות“. נתאשר מקום תנוחתה של הפלוגה ה־3 (לרגימנט הרגמים ה־1224 לדיביזיות הרגלים הגרמנית ה־190) כשם שנתאשרו תנוחותיהם של שתי מפקדות גדודיות סמוכות. „כאשר התקרבו אנשינו לסלי בדרכם חזרה, החל האויב — אשר כנראה היתה לו משימת־אש־הגנה ערוכה מראש לקראת אפשרות כזאת — להנחית פצצות מרגמה בסביבתנו הקרובה. הוא המשיך בכך במשך חמש דקות

ואחר החל מפוזר לאורך כל הדרך אל קנאפהיידה, בשערו כי נסיגתנו תתנהל בנתיב זה. סבלנו אבידות מספר בשלבים ההתחליים של הרעשת המרגמות...“ הסך־הכל של אבידות היחידות ב־7 בדצמבר, כפי שנקבע סופית, היה תשעה הרוגים (כולל קצין אחד) ו־13 פצועים.

פעולה נגד מרגמתית

בחינה אחת של הפשיטה ראויה להזכרה מיוחדת — הסיוע שסופק על ידי „צות־הקצין“ הנגד־מרגמתי הקנדי מס. 2 (טיפוס „A“) בפיקודו של המיור ג'. מ. נטסון מחיל־התותחנים הקנדי. הצות הנגד־מרגמתי השתמש בחמשה מוצבי־תצפית והיתה לו זכות הזמנת האש מכל סוללות ארטילרית־השדה הדיביזיונית, וכן מרגימנט נגד־מטוסי כבד אחד ומרגימנט־ארטילריה־בינונית אחד. ההתמצאות בדוחות שנתקבלו בדבר עמדות המרגמות של האויב סובכה ע״י העובדה כי היו כמעט תמיד שלוש עמדות שונות לכל מרגמה אויבת. אף על פי כן, נורו תשע הטחות נגד־מרגמתיות של הכלים הארטילריים בסיוע לפלוגה ד. הלקה העיקרי שנלמד מבחינתו זאת של המבצע היה כי מוצבי התצפית לא שלחו דוחות טובים על איכון המרגמות אם נמצאו ישר בקטע החזית שעל פניו נערכה ההתקפה. כתוצאה מכך החליט מפקד היחידה הנגד־מרגמתית כי במבצעים עתידיים יהיה צורך לפרוס מוצבי תצפית באגפים ולתאם את תצפיותיהם עם אלה אשר יתקבלו מן הגדודים והבריגדות.

ניתוח הפעולה

ב־9 בדצמבר קיימה מפקדת בריגדת הרגלים ה־5 מעין „סמינר“ בקויין על מנת לחקור את הלקחים של „מיקי־פין“. הפגישה נערכה באולם גדול למדי, עם מפה מצוינת להבהרת המבצע. המיור האדסון נתן תיאור מפורט על תכנון הפשיטה וביצועה, בהדגישו את החשיבות של תכנית פשוטה, אימון טוב ועריכת־חזרות על פני שטח הדומה לזה שנועד למבצע עצמו. המיור וטסון דן בבעיות הנגד־מרגמתיות והפנה תשומת לב לצורך החיוני בתקשורת מספקת.

בסכמו את הלקחים שנלמדו, הדגיש בריגדיר מגיל את החשיבות של פרטים חיוניים בתכנון ובתדרוך לקראת מבצע „מיקי־פין“. הוא העיר במיוחד על העובדה כי משנבחר היעד הראשי, יש לחלקו ליעדים קטנים יותר אשר ניתן לזכרם בקלות ואשר את הפעולות לגביהן יש לתאם־בזמן באופן מדויק. אף תכנית־האש הצריכה דיון מיוחד ומפקד הבריגדה הצביע על כך כי היה זה הכרחי, להתוות כליל את האזור באש.

השוב באלתורדי התנאים לקרב -
הוא בהכנה שיטתית של תנאיו

מערכת הטנקים ליד טארגול פרומוס

הגנרל-לויטננט פון-מאנפוילפ

הסקירה שלהלן איננה עוסקת בעצם מערכת-יאסי (אותה מערכת-אביב 1944, שבה ניסו הכוחות הסובייטיים, לאחר תקופת רגיעה יחסית, לפרוץ דרך ה"שער הטבעי אל חצי האי הבלקני", המשתרע משני עבריה של יאסי, בירת מולדביה); ענינה הוא אותן פעולות קרב של עוצבות-טנקים גדולות בראשית מאי 1944, אשר כמרכז להן שימשה העיר טארגול-פרומוס, כ-50 ק"מ מערבה מיאסי. ההתקפה הסובייטית הגדולה שנערכה באזור זה ואשר תכליתה היתה לפרוץ את הדרך אל שדות הנפט של פלואיאשטי, הונחתה במישרין על דיביזיית "רמני שריון" גרמנית, אשר בעל התיאור הניתן להלן שימש אז כמפקדה.

* * *

ההתפתחות שקדמה לקרב

לפני המאורעות שיתוארו כאן, היתה הדיביזיה נתונה במהלכי-נסיגה מתוכננים מאז אמצע חודש מרס 1944. היא נעקרה מעמדותיה מערבית לקורובוגרד סמוך ל-19 במרס, ונתכנסה באזור קישיניוב בסוף החודש. שם קיבלה פקודות להתקדם מיד צפונה כדי להשהות ולעצור את ההתקדמות הסובייטית, אשר איימה לשבור את קו-ההגנה הרופף של עוצבות הרגלים שבאותו אזור, אשר עמדו עדיין בתהליך ההתארגנות. משימה זו נתמלאה ע"י כך שהדיביזיה שלי התקיפה את היריב התקפה מהירה ונחרצת, למרות מזג אויר ותנאי-קרקע קשים במיוחד. השלג היה שם עמוק מאוד, ובמשך היום התחוללו לעתים קרובות סערות שלג כה עזות, עד שאי אפשר היה לראות למרחק שיעלה על 100 צעדים. התנהגותם האמיצה של הגייסות ותקיפותם המופתית הצליחו לבלום את ההתקדמות של הכוחות הסובייטיים. כך ניתנו לדיביזיות האחרות המרחב והזמן שבביל נסיגה אל תוך מערך הדיביזיה שלי ובשביל לכוון עצמם שם תחת מחפה הטנקים שלנו. שני הרגימנטים הרגליים — רגימנט "רמני השריון" (המסומן באות א' בתרשים) ורגימנט "קלעי השריון" (ב' בתרשים) מהדיביזיה שלי, נאלצו לשאת בעיקרו של נטל הלחימה. הם קיבלו סיוע מצוין מיחידות הטנקים ומיחידות-

שיטה זו של סיוע מנעה מן האויב להביא את עתודותיו לאזור המותקף. אילולא טוהר השטח בזמן ההתקפה, לא היו הרגלים יכולים לצאת בשלום מתוך המגע בשעת נסיגתם. יסוד חיוני אחר היה הצורך לחשוב במושגי ערמה ותככים — במושגים של השלכת פתיון על מנת למשוך את האויב לשטח פתוח בו ניתן יהיה להשמידו, כפי שאמנם ניסו לעשות במבצע "מיקיפין" לגבי המטרה "שכר".

כל הזמן קיימת היתה הבעיה — כיצד לנחש היכן תונחת עלינו אש ההגנה של האויב. הפתרון האידיאלי לבעיה זו היה לנסות ו"למשוך" את אש-ההגנה למען תתגלה לפני שנערכה ההתקפה עצמה. פתרון אפשרי אחר למפקד היה לשקול היכן היה הוא מוריד אש הגנה אילו נמצא במקום האויב. הבריגדיר מגיל קבע כי באשר למבצע "מיקיפין" אין הוא חושב כי תכנון מוקדם יכול היה למנוע בעד הנחתת אש המרגמות האויבת.

גם כיום נשאר "מיקיפין" דוגמה מעניינת של טקטיקת הפשיטה בה השתמשו הגייסות הקנדיים בטריז ניימגן במשך התקופה הסטטית הממושכת של חורף 45—1944. כאן, בפעם הראשונה והאחרונה במסע המלחמה בצפון-מערב אירופה, פגשו גייסותינו בכעיות שהיו דומות במידת מה לאלו של אבותיהם בחפירות של מלחמת-העולם הראשונה.

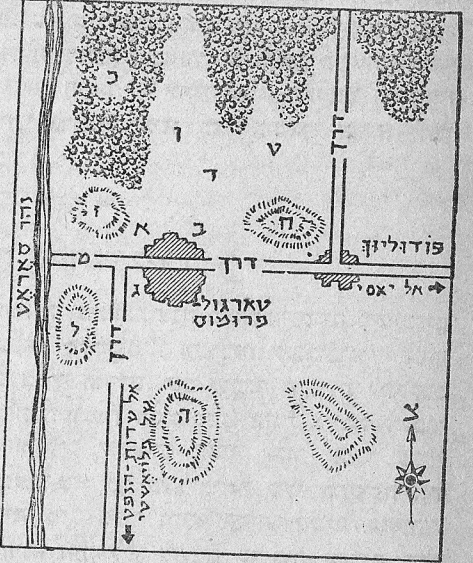
הרגלים שלנו והחילות המסיעים שלהם הוכיחו בביצוע משימותיהם כי לא איבדו דבר מכוש-ההסתגלות ומחריצות-המעשה אשר בגללם נודעים הגייסות הקנדיים זה מכבר. הנשק לא החליד בבוע ובשלגי הטריו, והאויב עתיד היה לחוש את חודו החותך כאשר החל המסע אל הרהיין ב-8 בפברואר 1845.

המשנה של רגימנט ארטילרית השריון. הקרקע היתה גבעית מאוד, ובשעת הלחימה נסתיעה בה הדיביזיה, שהיתה מצוידת להפליא בכלי נשק אבטומטיים מכל הסוגים.

הכונה היתה להפעיל את הדיביזיה אך ורק למטרות הגנה משני עבריה של טארגול פרומוס, כשהגבעות צפונית לפודוליוך ("ח") מהוות את גבולה המזרחי. לפי שיקולי, עקב החזקתנו בטארגול פרומוס נסגר השער לעבר הדרום, כיון שמטארגול פרומוס אפשר היה לשלוט על הדרך בתהשימוש היחידה שממזרח הנהר סאראט ("מ") מימין לדיביזיה הופעלה תחילה דיביזית השריון ה-24 ואח"כ דיביזית הרגלים ה-46. אני שוב יצאתי מתפקיד הפיקוד על הקורפוס ה-11, אשר גם עליו פיקדתי זמן מה לפני כן. מפקדתה הקדמית של הדיביזיה ("ג") נמצאה במוצאות המערב של העיר טארגול פרומוס, משם יכולתי לצפות אל תפעול הדיביזיה שלי ולפקח עליו הן במראה עין והן במשמע אוזן, ונוסף לכך עמדה לרשותי דרכים טובה ורשת קשר מהירה עם מפקדי המקום נהרס מאוד בקרבות קודמים, ולכן כנראה תיארנו לעצמם הרוסים כי לא אמצא שם. רק לעתים רחוקות הופרעתי ע"י אש תותחים שעה שעבדתי, אכלתי או שיחקתי ברידג'.

במשך חודש אפריל נתברר זה-לך יותר ויותר — ע"י תצלומי אוויר והאזנה לאלחוט, ומסירותים — כי הדבר אשר הזיתי מראש שעה שתפסתי את טארגול פרומוס מת-אמת — דהיינו, שהרוסים יצטר-כו לבוא בדרך זו אם יהיה בר-צונם להבקיע לעבר פלויאשטי. לכן ביקשתי לדחות את ביקורי במפקד-דה העליונה — לשם הזמינני היטלר באמצע חודש אפריל — משום שראיתי את ההתקפה כקרובה לבוא ולא הפצתי להפרד מגייסותי. בקשתי נענתה, ויכולתי להעסיק עצמי במרץ בהכנות להגנה.

במשך שבועות אלה התחפרה הדיביזיה בצפרניים ממש — במובן המילולי ביותר של ביטוי זה. כל הגייסות התחרו זה בזה בהכנת קבלת-פנים מתאימה לייריב. לדרישה שבאה מהמפקדה העליונה כי יש להשתמש בדיביזיה במקום אחר

וכי יש להסיגה מהחזית, עניתי כי מכיון שהתקפה רבתי סוביטית קרובה לבוא, צריך שהדיביזיה תשאר בעמדותיה. ראיתי את נוכחותה של הדיביזיה כאן עד שההתקפה תוכה-אחור כדבר שאין לוותר עליו, בשים לב להכרותה היסודית של הדיביזיה עם הקרקע, למספר כלי הנשק שבה, לרוח הרמה שלה ולהכנות שכבר עשתה להגנה בפני התקפה זו. בקשה זו נענתה. זהו בקירוב תיאור מצב הדברים כפי שהיה בימים 28 — 25 באפריל 1944. עתה אמסור מספר פרטים בדבר פני הקרקע, כושר הלחימה של הכוח וארגונו.

פני הקרקע

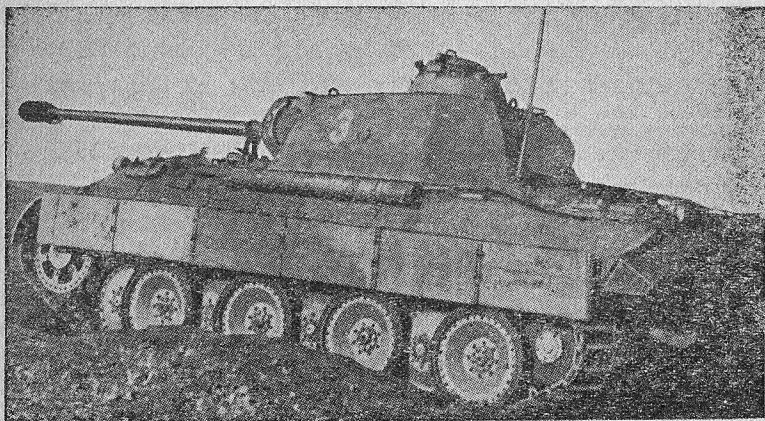
הקרקע שמצפון לקו פודוליוך-טארגול-פרומוס. סאראט, המתמשך ממזרח למערב, (הוזה עם דרך "מ" המסומנת במפה) היתה בכל מקום עבירה לטנקים, אפשרה את השימוש בהם ואפשרה שדות-אש ארוכים. העובדה שבכל מקום מצפון לקו זה החזיק היריב בגבעות החולשות היתה בלתי נוחה בשבילנו, אבל כיון שגבעות אלה נמצאו במרחק של 10—8 ק"מ מהגייסות-המחפים הקדומניים ביותר שלנו, קיויתי שהיריב לא יוכל לראות אלא את צורתה הכללית של מערכת ההגנה שלנו, מבלי שיוכל לגלות את הפרטים החיוניים שבעריכתה הפנימית. קידמנו את גייסות-החיפוי הקדומניים שלנו עד כ-2.5 ק"מ מצפון לטארגול פרומוס (עד לקו "ד"). דרומית לקו מזרח-מערב הנ"ל ("מ"), אפשר לנו שטח גבעי (בנקודות "ה" ו-"ל") להקים עמדות-תצפית מצוינות ועמדות טובות בשביל תותחים נ"מ וארטילרית שדה. מצויה היתה גם עמדת שדה סוביטית ("כ") בתוך שטח יערי רחב ועמוק שנמצא למול אותו אזור גבעי ("ז"), אשר בו עסקו לסירוגין, הרומנים — שהיו נתונים בפחד רב — בחפירת חפרות-קלעים, הצמחיה הטבעית שבכל אזור הדיביזיה אפשרה לנו להסוות את מוצבי הרגלים, את עמדות הנשק הכבד ואת תותחי סער.

החורף פינה דרך למזג אוויר אביבי, חמים ו"שמיני", עם לילות בהירים, שמים תכולים ביום וראות טובה. השכבה שמתחת לפני הקרקע היתה חולית ובדרך כלל יבשה.

כושר לחימה

באזור רוגיונזה, משמאל לגורת הדיביזיה (בשטח שבין "ז" ו-"ל") ועד לנהר הסאראט, הוצבה בריגדה רומנית בעלת מצבת-כוח-אדם חזקה, מצוידה היטב בכלי נשק אבטומטיים וכן בנשק נ"ט מטיפוס גרמני¹) ובעלת ארטילריה מספקת. סירבתי לערבבם בכוחותי וקיבלתי את הסיכון על עצמי — כי בתור כך

1) כנראה הכונה לנשק רגלים נגד טנקים — "מגור שריון" הדומה לבזוקה, ואולי "אגרוף שריון", נשק נ"ט, "ליריה אחת" של הרגלי-הפרט הגרמני בשלהי מלחמת-העולם.

הסנק הגרמני „סימן V” — „פנתר” („ברדלסט”) — בעל תותח
בו 75 מ"מ ארוך-ביותר

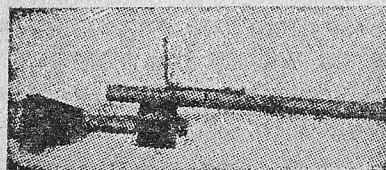

הסנק הגרמני „סימן VI” — „טיגר” („נמר”) — דגם א'
בעל תותח בו 88 מ"מ

ראיתי את הפעלת הרומנים — בהשאירי אותם בגורת-מערך עצמאית. התקפה סוביטית, אילו היתה פוגעת בהם במישרין, עדיין היתה צריכה לעבור דרך השטח שסביב לטאראגול פרומוס. הייתי בטוח בכך שאוכל לכתר ע"י יחידות מהדיביזיה שלי את הכוחות התוקפים, לכל המאוחר בשעת נסותם לעבור באותו אזור; וזהו בדיוק אשר קרה.

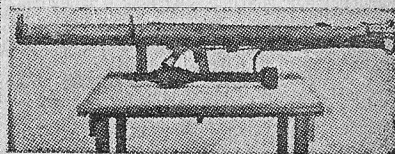
עצמת הדיביזיה כללה רגימנט שריון אחד; שני רגימנטי רגלים — כל אחד בן שלושה גדודים שמנו כ"א 4 פלוגות בנות 100 איש; ובנוסף לכך, גדוד אחד של נשק רגלים כבד; גדוד תותחי-סער אחד בן כ-40 כלי רכב; גדוד הנדסה אחד בעל מצבה מלאה; גדוד סיור אחד שמצבתו שני שלישי מן התקן; רגימנט ארטילריה-משורינת בן 4 גדודים בתקן כלי-יריה מלא; וגדוד תותחים נ"מ בן 3 סוללות תותחי 88 מ"מ וסוללה אחת של תותחי 37 מ"מ. מלאי התחמושת והדלק היה מספיק. מערכת הקשר-הקוי טובה. המלאכה השקודה של בנית רשת קשר-קוי הושלמה, אם כי לאמתו של דבר סמכתי על קשר אלחוטי יותר מאשר על קשר קוי. זה האחרון נהרס כמעט כולו ע"י אש הירי כבר ביומה הראשון של ההתקפה.

כושר הקרב של הרומנים היה נמוך ולא השפיע כלל על מאזן הכוחות; בשבילנו היו הם נטל מכביד. רמת חבר הקצינים היתה נמוכה. הערכה זו הלה על כל הגייסות שהיו מוצבים במערך הרומני שגבל אתנו — כלומר, משמאל לעמדותינו ומאחוריהן — ועל דיביזיות הפרשים שהוחזקה רחוק יותר מאחורי אותה גזרה דיביזיונית אשר עליה היה לקיימה. לא סמכתי על אף אחת מעוצבות אלו — ולהותי נמצאתי צודק לחלוטין.

„אגרוף שריון”

כלי-הפרט הנ"ט של הרגלי הגרמני בשלהי מלחמת העולם השנייה. נושא פצצה אחת, שקוטרה עולה על זה של צינור הכלי.

„מגור השריון”

כלי-הרגלים הנ"ט הגרמני „קנה נגד-שריוני 1943” (קוטרו, כבר אז — כשל „בזוקה-רבתי” האמריקאית שנודעה ב 1954 בקוריאה — 3,5 אינץ')

ההפעלה

שני רגימנטי הרגלים נמצאו בקוים הקדמיים, מדורגים לעומק, כשעתודות מקומיות חזקות עומדות לרשות מפקדי הרגימנטים. גדוד תותחני-הסער חולק בין שני הרגימנטים, ופלוגותיו הושמו תחת פיקודם.

גדוד המהנדסים וגדוד הסיוע הוחזקו — בדומה לרגימנט השריון — בעתודה-דיביזיונית.

ארבעת הגדודים של רגימנט-הארטילריה המשורינת שהיו מצוידים היטב בתחמושת, חולקו על פני גזרת הדיביזיה כולה והועמדו בפיקוד מפקד הרגימנט שלהם, אולם הוטל עליהם התפקיד של שיתוף-פעולה הדוק ביותר עם רגימנט הרגלים שבאזורו נמצאו. ריכוזי אש כבדים לא זו בלבד שתוכננו מראש, אלא אף טווחו למעשה ונוסד-בפעול בהודמנויות חוזרות-ונשנות, כמוכן באופן כזה אשר לא היה בו כדי להעמיד את היריב על מגמת הכנות אלה. כלי נשק-הרגלים-הכבד, כולל תותחי הרגלים, שובצו בתכנית אש-הגנה.

מארבע הסוללות הנגד-מטוסיות של הדיביזיה — אשר שלוש מהן היו מצוידות בתותחי 88 מ"מ — הוצבה ותופרה סוללה אחת מצפון לטארגול פרומוס בתפקיד הגנה נגד-טנקים, ושאר הסוללות הועסקו בהגנה נגד-מטוסים.

רגימנט השריון שנמצא מסביב לטארגול פרומוס עמד לרשות מפקד הדיביזיה. שירותי הבדק הוצבו בקרבת מקום כדי שניתן יהיה להשתמש בהם ללא השהיה. היתה נמצא כמות גדולה של דלק ותחמושת מכל הסוגים, ומסיבה זו יש ברצוני להכחיש את ה"אגדות" — אשר נפוצו מאז המלחמה — כאילו היה לנו מחסור בתחמושת באותו הזמן. כל-אחד אשר טרח לדאוג לאספקת תחמושת בשבילו — קיבל אותה.

הכוח הלוחם, "התחפר עד צוארו" בהתאם להוראותי, וחולק על פני השטח בקבוצות-קרב מעורבות באופן שיבטיח תמיכת-אש הדדית. רשת העמדות כולה סוירה ובוקרה תחילה ע"י מפקדי הרגימנטים, הללו דיווחו אלי — ולאחר זאת קבעו את מערכת העמדות סופית. באופן שיבטיח שיתוף-פעולה אחיד בתוך הדיביזיה. אספקת המזון היתה טובה. הדאגה לכך שהחיילים ימצאו במצב טוב מכל הבחינות היתה השיקול הראשון, ונעשה הכל כדי לספק את הדרוש. הקדשתי את תשומת-לבי לסיוורים שבהם נחזה-מראש תפעולו של רגימנט השריון. אפשרויות רבות נדונו עם סגל הקצינים המצוין של רגימנט השריון, לרוב יחד עם מפקדי החילות האחרים, והסיכומים נקבעו סופית משאורשה התכנית על-ידי.

בעבודה זו הרחקנו לכת עד כדי כך שניתן היה לציין לפלוגות השריון הבודדות את נתיבן ואת המקום המשוער של עמדותיהן; כך שאף המפקדים הזוטרים ביותר יכלו להכיר את פני הקרקע היכרות בלתי-אמצעית, דבר שחינוכיותו מכרעת

לגביהם, כיון שבשבילם ידיעת פני-הקרקע היא המהוה את היסוד ללחימתם — יותר מאשר שיקולים טקטיים כלליים, אותם עליהם להניח למפקדי הגדודים שלהם.

תכנית הקרב

תכנית הקרב שלי היתה בערך זו: כיון שיכולתי לקחת בחשבון את האפשרות, הגובלת בודאות, כי האויב יתקיף בכוחות משוריינים חזקים בשיתוף עם ארטילריה חזקה כשזו האחרונה מסתייעת באפשרויות-תצפית טובות — הרי שצריך יהיה להדוף את ההתקפה ע"י הפעלת רגימנט השריון במקובץ בלחימה נייחת. בדברים אשר השמעתי באוני המפקדים לא הנחתי מקום לספק לגבי כך כי רגימנט רגלים אחד של הדיביזיה יצטרך להתגונן בפני היריב לבדו, כלומר ללא סיוע מרגימנט השריון — כיון שהטנקים שלנו לא יוכלו להיות בכל מקום בעת ובעונה אחת. "מסך" סיוע צריך לכסות את כל אותן נקודות בהן ניתן היה לצפות להתקפת אויב בכוחות שריון חזקים. את הכוחות האלה היו הטנקים שלנו צריכים לתקוף אז ולהשמידם על-מנת שיוכלו הטנקים שלנו לפנות אל גזרתו של הרגימנט האחר, באם הפעלת השריון שם עדיין תהיה דרושה.

לכן שמרתי לעצמי את השליטה על תפעול רגימנט השריון, ומאוחר יותר העברתיו דרך כל שלבי ההתקפה. אמנם, עד לבוקרו של יום ההתקפה לא היה לי כל מושג היכן תהיה "נקודת הכובד" של ההתקפה הסובייטית. סברתי כי קרוב לוודאי שהיא תופנה אל הקטע שמשמאל לגזרת הדיביזיה — כי המפקדה הסובייטית עשויה היתה לקוות לכך שתביא את הרומנים שנמצאו שם למנוסת-מגור, וכך יתאפשר לה, "לגלול" את מערך הדיביזיה שלי ע"י ניצול הצלחה חלקית.

לשם מימוש תכנית הקרב היה צורך בהכנה רבה ומפורטת. כך, שעה שנגשנו אל חיזוקם התכליתי והמחושב של "כיס הנתגדות" של הרגלים, היה הכרח לארגן תכניות אש שקולות ומתואמות היטב בשביל כל סוגי הנשק והחילות — בשים לב אל טיפוסי כלי היריה, הקטרים וסוגי התחמושת; ופירושה של "כל סוגי הנשק והחילות" היה: כלי הנשק הכבדים של הרגלים, כלי הנשק הנגד-טנקים, כולל פלוגותיו של גדוד תותחני-הסער שנמצאו תחת פיקוד הרגימנטים הרגליים, הארטילריה, וכן היחידות של ארטילריה נגד-מטוסית הפועלות במשימות קרקע בהגנה נגד-טנקים. היה גם צורך להכין מראש, בתחומי-הגזרות המפרידים בין יחידות, את ענין הסיוע מצד יחידות שכנות, והיתה זו מלאכה הדומה בדיוק לאותן הכנות הנחוצות שעה שמכינים ריכוזי אש כבדים ובינוניים. נתוני היסוד למלאכה זו הושגו בדרך בלתי מובלטת, ע"י מתן-ירי בהודמנויות שונות.

מוצב-הפיקוד-הדיביזיוני נמצא במקום מתאים ביותר. הוא נמצא כפי שתואר קודם לכן, ממש ליד טארגול פרומוס, מדרום לה, על רמה (כתוצאה מכך שהמפקדה הוזה אחורה, אל הנקודה "ה"). שם הוקם מוצב תצפית שממנו אפשר היה להשיג על כל אזור הלחימה במראה-עין ובמשמע-אוזן.

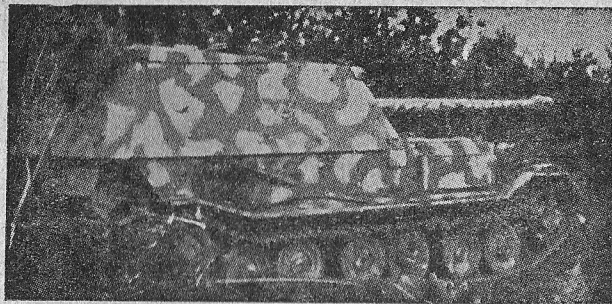

הטנק הגרמני „סימן IV“, בעל התותח בן 75 המ"מ הארוך (לעומת תותחיו בני 75 המ"מ הקודמים — הקצר, והבינוני)

יום ה'2 במאי 1944 החל בשעה 0400 בערך, באש ארטילרית ערה אשר נפלה בעיקר על עמדותינו הקדמיות ולא הגיעה ל„ארץ העורף“. ההסוואה שלנו היתה כנראה טובה, כי האבידות באנשים ובציוד היו קלות מאוד. אם כי האש היתה בעיקר אש־מטרידה, הרי כפי שקורה תכופות אצל הכוחות הסובייטיים, נורתה בעקשנות רבה. בהחזירי כיום את מבטי לאתער, סובר אני כי מטרת אש זו היתה להכשיר את עמדות חיל־הרגלים שלנו ואת עמדות נשק הרגלים הכבד לקראת ההבקעה ע"י הטנקים.

כשעה לאחר התחלת האש הארטילרית החלה התקפת הטנקים הסובייטיים כשהם מתגלגלים וקרבים אל העיר. הרגלים שלנו הניחו להם להתגלגל ולעבור על פניהם — במידת מה על מנת להניח טרף זה לסוללה הנגד־מטוסית של תותחים בני 88 מ"מ שהיתה מחופרת במוצא הצפוני של טארגול פרומוס. מרבית הטנקים התוקפים שמספרם היה כ־25 נפגעו כירי והתלקחו; והנותרים, כ־10, פרצו לתוך האזור בו היה מרוכז רגימנט השריון שלנו, והושמדו.

התרשמתי במהרה כי ההתקפה העיקרית תבוא מהאזור שמצפון־מערב לטארגול פרומוס כלפי העיר עצמה, ולכן פקדתי על רגימנט השריון כי ינוע מאחורי חלקה המערבי של טארגול פרומוס אל עורפו של הקטע השמאלי של מערך רגימנט „רמני השריון“ (10). על תלולית זו היתה מחופרת ומוטוית

תותח סער (משחית־טנקים) גרמני על שלדת „סימן VI“ — ה„פיל“, שכונה תחילה „פרדיננד“ — בעל תותח נ"ט בן 88 מ"מ

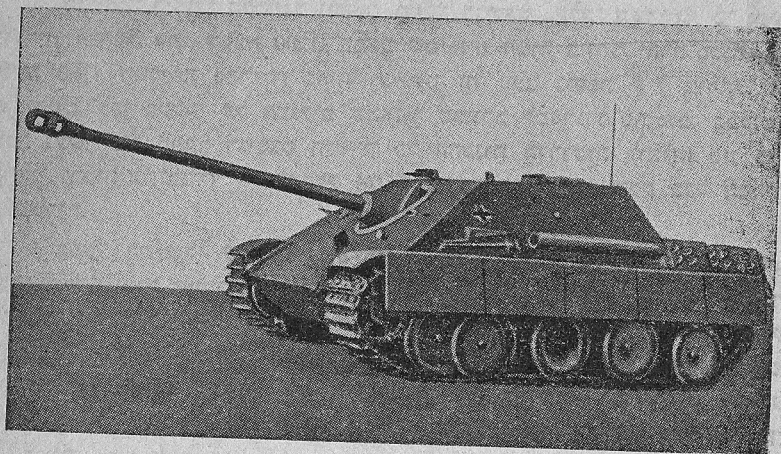
גם לאחר שנביא בחשבון במלואן את ההכנות המדוקדקות־מאוד שנעשו לארגון ההגנה בפני ההתקפה הצפויה — הרי הרוח־הלוחמת של כוחותי היא שהכריעה, היא שהפכה את קרב ההגנה למה שהיה למעשה: כשלון חרוץ לכוחות הסובייטיים.

אין כל ספק בכך שעל כל פנים הכרח היה שהרגלים ישאו בעיקרו של נטל הלחימה. למפקדות הגבוהות יותר שהיו ממונות עלינו לא היו עתודות. קיום מגע הדוק ביותר עם עוצבות־הטיס של חיל־האוויר, תמיכתו הובטחה, אבל, כתמיד, תלויה היתה תמיכה זו תלות רבה במזג האוויר.

מהלך הקרב

במשך חודש אפריל לא גילו הכוחות הסובייטיים שמול הדיביזיה פעילות הארטילריה שלהם ירתה אך מעט, וברור היה שהם משתדלים לחסוך תחמושת. סיור נגד־ארטילרי שניהלנו גילה עמדות תותחים חדשות רבות. כהרגלם, נשארו הרגלים שבבעמדות צמודים למקומותיהם הקודמים, עד לפתיחת התקפתם. השבויים שנלקחו טענו שאינם יודעים דבר על הכנות להתקפה. אולם הם לא יכלו להטעות אותי באשר לקרבתה של ההתקפה. ציפיתי שתתחיל ב־30 באפריל או ב־1 במאי. היה מזג אוויר שמשי, שמים תכולים ובהירים, קרקע יבשה וראות טובה מאוד. בשעה 0400 בערך היה האור מספיק בשביל אש רובים.

ב־1 במאי, היום שלפני ההתקפה, עדיין היה שקט בחזית, כמקודם. לאחר שסיורי אוויר דיווחו בחצות היום על ריכוזים חזקים באזור העורף של מערך האויב, נתתי הוראות לעריכת הפצצה במוצאי ה־1 במאי והיא בוצעה. ניתן היה להסיק ממספר הדליקות וההתפוצצויות הרב כי ההפצצה הצליחה. השבויים שנלקחו למחרת אישרו הנחה זו.

• תותח סער (משחית־טנקים) גרמני על שלדת „סימן V“ („ברדלס־צייד“) בעל תותח נ"ט בן 88 מ"מ

בקרבות לרדוף ולפגוע בטנקים אלה. לטנקים קטנים, מהירים ותמרינים אלה, שיחק המזל והם הצליחו להתקדם בהסתר עד למרחק של כ־1000 מטר מטנקים סובייטיים אלה, ולפתוח עליהם באש מאחור. טנקי היריב חדלו לנוע ולירות — וכפי שגילינו אח"כ, הם נשרפו. נפל בחלקי לערוך דוחות רבים על טנקי „סטאלין“ אלה. יתרונותיהם: תותח כבד, שריון כבד, שלדה נמוכה, והם קטנים ב־50 ס"מ מטנקי „סימן V“ שלנו; חסרונותיהם: אטיים, אינם די תמרינים, והצוות, לפי דעתי, עדיין לא הכירו במידה מספקת את תכונות הטנקים.

עד שעה 11.00 פגע רגימנט השריון בכ־250 טנקים באזור ההגנה של רגימנט „רמני שריון“. שמתו לב למעין היסוס שניכר עתה בהתקפת היריב: טנקים רבים עדיין נראו, אבל הם ירו מטוח ארוך מבלי להתקיף. מלכתחילה לא היה לנו ענין להבקיע לעומק כה רב לתוך מערך האויב בנסיון לחסלם; קיוונו לאסור עוד עליהם קרב למחרת ואולי אף במקום אחר.

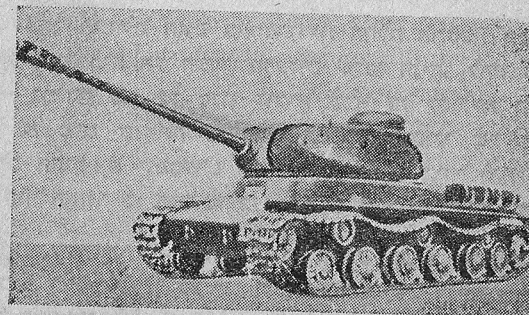
בינתיים, מאז שעה 10.00 בקירוב החלו מגיעים דוחות מדאיגים מרגימנט „קלעי השריון“ (בימין הגורה הדיביזיונית). כ־34 טנקים סובייטיים הצליחו אפילו לחדרו לכפר פודוליון, בו שכן מוצב הפיקוד של רגימנט זה. במשך הלחימה במהודק שבה השתתף מפקד הרגימנט אישית, נפגעו 24 מהם. מערכיהם הן של רגימנט „קלעי השריון“ והן של רגימנט „רמני השריון“ הובקעו בנקודות מספר, אבל הם החזיקו בעמדותיהם והצליחו להפריד את הרגלים היריבים מן הטנקים שלו. עתה נאלצו הרגלים הסובייטיים להלחם לבדם.

למפת מחלקה של תותח־סער. בדיוק כשהגעתי במכוניתי לתלולית זו, התקיפו אותה, בקצב־תנועה מהיר, שתי פלוגות טנקים סובייטיים, שמנו כ־30 טנקים. גם שם הניחו להם הרגלים שפעלו קדימה לעבור.

הצוות של תותח־הסער הניחו לטנקים להתקרב עד למרחק של כ־30 מטר ופגעו ביריותיהם בכל הטנקים המתקיפים שהתלקחו ובערו. מרביתם התפוצצו לרסיסים. אני הראיתיים אח"כ למומחים על מנת להוכיח להם את יעילותם היוצאת־מן־הכלל של הפגזים הנגד־טנקיים שלנו. לא היה לנו אף פגז עקר. פלוגת־טנקים סובייטית אחרת התקדמה ב„מצעד אוזים“ — כלומר בשורה עורפית — על פני אותו מקום אשר ממנו, כפי שחיכינו, נעקרו הרומנים. אבל פלוגת טנקים זו נתגלתה בעוד מועד ע"י פלוגת טנקים משלנו והושמדה.

התרשמתי הראשונה נתאשרה סמוך לשעה 08.00. גלי טנקים נעו זה אחר זה ואנו ירינו ופגענו בגל אחר גל מעמדות נוחות שסוירו מראש, ואף רדפנו אחריהם. כאשר דיברתי עם מפקד רגימנט השריון במכונית הפיקוד שלו, באמצעות מערכת הקשר בין כלי רכב, שמענו כיצד פגזי טנק מהקוטר הכבד ביותר נורים ממרחק גדול ועוברים בין שתי מכוניותינו. הוברר לנו במהרה הם נורים ממרחק של 3 ק"מ ע"י טנקים כבדים שירו מעמדות נייחות.

בתחילה חשבנו כי פלוגה מטנקי ה„טיגר“ שלנו יעצמנו טענה בדרכה — כי עד אז לא פגשנו בצד הסובייטי בטנקים כבדים מטיפוס זה. פלוגת טנקי „טיגר“ (סימן VI) נצטוותה להתקדם, ואלה החלו לירות על הטנקים ההם. אפשר היה לראות בבירור כיצד הפגזים פוגעים בטנקים הללו, אבל הם ניתזו מלוחות השריון. מפקד גדוד טנקי ה„טיגר“ שהיה נוכח פקד על הטנקים להתקיף, התקדם עד למרחק של 2000 — 1800 מטר מטנקי היריב, ופתח עליהם באש. כתוצאה מכך עלו 4 מטנקים אלה באש, בעוד ש־3 טנקים, עד כמה שיכולתי לראות, הסתלקו מיד מעמדתם בניסיעה מהירה מאוד. פקדתי על פלוגת הטנקים מ„סימן IV“ שנמצאה

טנק כבד סובייטי סטאלין I

הבטחתי לידידי הקולונל נימאק, מפקד רגימנט „קלעי השריון“, כי רגימנט השריון יתחבר אתו לשעה 1200. המצב שם היה חמור ביותר והרה-סכנה. אחרי שעה 1100 הותקפה נמרצות גזרת רגימנט זה פעם נוספת ע"י כוחות שריון סובייטיים. לכן פקדתי על הטנקים שבאזור ממערב לטארגול פרומוס, במקום בו כבר נעשו ע"י מפקד רגימנט השריון כל ההכנות הדרושות לתזוזה כזו באופן מופתי ורואה-את-הנולד — לתספק את הרגימנט בתחמושת ודלק בכלל המהירות האפשרית.

בקטע השמאלי של גזרת הדיביזיה, באזורו של רגימנט „רמני השריון“, הושאר עתה גדוד מעורב. של טנקי „סִימֶן V“ („פנתר“) וטנקי „סִימֶן VI“ („טיגר“) בפיקודו של מפקד גדוד טנקי ה„טיגר“. נסעתי בהקדימי את עיקר כוח הטנקים אל רגימנט „קלעי השריון“ כשאתי פלוגת טנקים מ„סִימֶן IV“. בחנתי את המצב, סירתי את השטח והטלתי את רגימנט השריון (אשר נע בעקבותי) להתקפה הישר מתוך מבנה המסע. למעשה הופיע הרגימנט בשדה הקרב 5 דקות לפני 12. השעה אשר הבטחתי כי יופיע כאשר דיברתי עם מפקדו של רגימנט „קלעי השריון“, רגימנט שהוסיף להחזיק מעמד באומץ.

רגימנט השריון פגע מיד בכשלושים טנקים סובייטיים אשר נעו אנה ואנה באזור העורפי של רגימנט רגלים זה. לעת-רדת-הלילה הוחזר המצב לחלוטין לקדמותו ע"י התערבותו של רגימנט השריון.

באותו לילה, בכל אחת משתי גזרות המשנה, הוכנס לעמדות לפני עלות השחר, דהיינו בשעות המאוחרות-יותר של הלילה, חצי גדוד טנקים מ„סִימֶן IV“ וחצי גדוד מ„סִימֶן VI“ — כדי שהם יוכלו להפעיל ביעילות את אשם אל שטח שלפני קוי הרגלים שלנו, לכשיהיה האור מספיק בשביל ירי. אבידות האויב שהיו גדולות באופן בלתי רגיל בטנקים, בצירוף העובדה כי הרגלים הסובייטיים לא הגיעו בשום מקום אל יעדיהם הראשונים, נתנו לי יסוד לקוות, במוצאי יום ה-2 במאי, כי חלקו הקשה ביותר של הענין כבר מאחורינו. נמצאתי צודק, הכוחות הסובייטיים אמנם תקפו שוב ב-3 וב-4 במאי, אבל על אף קבלם סיוע טנקים חזק, נשברו התקפותיהם עדיין בהיותם לפני מערך העמדות שלנו או בתוכו.

ב-2 במאי פעלו כוחות המפציצים שלנו מספר פעמים כמטוסי-קרב נגד-טנקיים. הם נתנו לנו סיוע של ממש ופגעו במספר ניכר של טנקים. הם פעלו באופן תכליתי מאוד בפצצות ובתותחי-מטוס נגד עמדות הארטילריה והרגלים של היריב ונגד ריכוזים שבאזור העורפי.

אבידותינו עדיין לא עלו על 10 טנקים ותותחי סער, אם כי מספרם של אלה שנפגעו פחות או יותר היה רב מזה במידה ניכרת. אולם רגימנט השריון לא הפסיד עקב כך מכוחו הלוחם, תודות לארגונם המצויין של שירותי ההספקה

ובדק-הטנקים, הוא הוסיף לשמש, כבמקרים כה רבים בעבר, כעוזרו הנאמן של חיל-הרגלים האמיץ.

ההצלחה היתה גדולה. ההבקעה בכיוון פלויאשטי הושהתה, אבידות היריב באנשים ובטנקים היו כה גדולות עד כי ניכר היה שהוא איבד כל רצון לתקוף כאן כל עוד נמצאת דיביזיה „רמני השריון“ זו בעמדות אלו. את אבידותיו הערכתי בכ-350 טנקים שהושמדו ובכ-200 כלירכב-קרב משוריינים שניזוקו.

לקח

- 1) ההערכה הנכונה של המצב בכללותו.
- 2) ההכנה המחושבת, הבדוקה והמפורטת להגנה, אשר הבטיחה את שיתוף הפעולה המהודק ביותר של כל החילות שבתוך הדיביזיה. שיתוף פעולה שבו ניתן היה לפרוס לפעולה כל חיל בשלמות, בהתאם לתכונותיו הטכניות והטקטיות.
- 3) כוונות האש ואורח מתן האש של כל כלי הנשק הנגד-טנקיים ושל הארטילריה.
- 4) כוונותם המבצעית, תקיפותם ואומץ רוחם של הרגלים, הארטילריה, תותחי-הסער והארטילריה-הנגד-מטוסית, ורוחם התוקפנית של צוותי הטנקים.
- 5) רוחם המופתית של כל הגייסות — אשר ידעו כי יכולים הם לסמוך לחלוטין איש על רעהו.
- 6) ההערכה הנכונה של מצב-הקרב בשלבי השונים; ההערכה הנכונה של פני הקרקע ע"י פיקוד הדיביזיה.

כיצד הופכים „נמושות” לבני־היל

בעקבות המאמר „אין זה מקום לנמושות” שב„צקלון” מס' 43 נתפרסמו מעל דפי „מארינס קור גזט”, ירחון „צבא הצי” האמריקאי, מספר תגובות, שתיים מהן, אשר תוכנן מאלף והצעותיהן מצביעות על אפשרויות נוספות של הבטחת כושר גופני לאנשי צבא, ניתנות להלן להשלמת הדיון בבעיה זו, שהנה כנראה חיונית בכל צבא וצבא.

המאמץ קובע יכולת

קפיטן ר. א. קויץ

כל מי שקרא את מאמרו המצויין של הקולונל־לויטננט ר. א. קארי „אין זה מקום לנמושות”, ודאי שיסכים כי בעית הכושר הגופני ב„צבא־הצי” היא בעיה המצריכה פעולה נמרצת. כפי שהוא אומר, כולנו מעלים מס־שפתיים לחשיבותה. אולם הדבר לו אנו זקוקים באמת הרי אלו תוצאות.

המאמר ממליץ על קביעת רמות־הישג, על זמן יומימי אשר יוקצה לתרגולים, על מבחנים, דוחות, פיקוח ונקיטת אמצעים לתיקון המצב בהתעורר הצורך. דומה כי פתרון זה יביא תוצאות טובות לגבי קציני הקבע של „צבא־הצי” — לפחות אם יפעילוהו בתיאום עם הרישום בדוח־הכשירות הכללי.

אולם תמהני אם אין אנו עתידים להכשל באשר למגויסי החובה שלנו, לרבות מש״ק־מטה רבים, ואפילו קצינים אחדים. הפתרון המותווה באותו מאמר מושתת על כך שבתור גורם־מדרבן יופיע כאן שימוש באמצעים של־ייעוץ בפירוש (השימוש בלחץ ופסילה) ובאותם דוחות אידמיניסטרטיביים — המהווים בימי שלום את הפתרון המתמיד שלנו לגבי כל בעיה, כמעט הכרוכה באחריות מצד הפיקוד. מובן כי הפתרון יביא־תוצאות, כאמור, לגבי קציני קבע של „צבא־הצי”, ויתכן כי אליהם כיוון המאמר.

ועתה הבה ונראה מה תהיה תוצאת פתרון זה לגבי הטוראי־הראשון ג'ו דוקס, שהנו פקיד בפלוגת־מפקדה־זושירותים כלשהי, או לגבי הלויטננט־משנה ג'ונס, אשר יסיים את תקופת שירותו וישתחרר, או לגבי הרביסמל בלו, טכנאי־האלקטרוניקה הטוב ביותר — והשמן ביותר — ביחידתו.

אחת הדרכים לשיפור הכושר הגופני — תרגול־גופני־חמוש

לגבי דידם כרוכה השיטה המוצעת בכובו מספר שעות גדול כל שבוע בהן יחליפו את בגדיהם, ברשימת־נוכחות נוספת, ולפחות אחת לשנה — בדוח (אחד מאותם דוחות רבים שדוקס עוסק כל הזמן בהדפסתם) האומר כי עלה בידם להשיג את ההישגים הנדרשים, או כי הם הם הבחורים אשר ישמשו מכשול לחברייהם במלחמה הבאה. אם נדבר בכנות, הרי מאמין אני אמנם כי הם יגיעו להישגים טובים יותר מאלה שהם משיגים עכשיו מבחינת הכושר הגופני; אולם אינני סבור כי הם יהיו קרובים במידה זו או אחרת לאותה דרגת־כושר אותה אנו מבקשים. נשקיע שעה וחצי של זמן יקר ערך, ועוד זמן נוסף שיוקדש למנהלה, כדי שתוקדש שעה אחת, לפי המשוער, במשך 5 ימים בשבוע, לתרגול ולמשחקים.

אין ספק שזה יהיה טוב יותר מן הקיים עכשיו, אולם האם זהו אותו דבר שאנו מבקשים באמת? יתכן כי הדבר אותו מבקשים אנו באמת הריהו אותה דמות של חייל שעל מודעת־הפרסומת להתנדבות ל„צבא־הצי” — תמיר, מגוהץ, חסון... כן, אולם נוסף לכך גם מאומן, ומאומן כחייל. אנו מבקשים אף גישה

נפשית נאותה נוסף לשרירים. ואין זו אותה גישה נפשית אשר נשיג באמצעות טופס־הישגים ודוחות מנהלתיים. אשר לחשיבות ענין זה במלחמה, רוב אנשי הצבא מסכימים כי גישתו הנפשית של החייל חשובה לפחות כמו כושר־הגופני (היחס של „אחד לשלוש“ של נפוליון, אף כי הוא מתיחס לבחינות רחבות ביותר, ודאי שהוא מצביע על דעתו בענין זה); הכושר הגופני הנו גורם אחד — ולאמתו של דבר רק אמצעי — להשגת הגישה הנפשית שהיא־היא מטרתנו האמתית. הידיעה כי על האנשים ביחידתו ניתן לסמוך בשלמות, באה לו לאיש „צבא־הצי“ לא הודות להישגי חבריו כפי שהם רשומים בטופס־ההישגים, אלא הודות לאותו אופן בו הם מגיבים על סדרת מצבים קשים. סבור אני כי נוכל ליצור מצבים כאלה בעזרת תכנית־אימון שתהא מקשיחה לא פחות מהתרגילים וממשחקים — אך באופן כזה שהישגי־הביצוע ידגישו לא רק את האימון הצבאי גרידא, אלא אף את אחידותה של הקבוצה ולא את ההבדלים האישיים; ועלי להודות שהבדלים אלה הם הסיבה העיקרית להתנגדותי לאותן דרכים המומלצות במאמרו של הקולונל־לויטננט קארי.

הורגלנו כל כך במושגי ה„עקומות הממוצעות“ של הפסיכולוג־הסטטיסטי־טיקן, עד ששכחנו כליל כי במקצוע שלנו אין כל מקום לנחשלים הקובעים לא במעט את ה„ממוצע“, וכי גם ערכם של עדי־יכולת המאזנים כביכול את הממוצע עלול להיות בלתי־מציאותי כל זמן שמצויה הנחשלות.

התוצאות שברצוננו להשיג חייבות להתיחס אל האיש החלש ביותר, אל הישגי הביצוע הנמוכים ביותר; ואף הישגים אלה חייבים להיות תכליתיים במאת האחוזים. תכנית המבוססת על האיש בעל ההישגים היוצאים מגדר הרגיל, אין בה ערך רב במקרים רבים, אם האיש הבינוני אינו יכול להגיע להישגים הנדרשים בה. במקום תרגילים ומשחקים, מה בדבר קורסים קרביים, מסעות מאומצים, תרגול כידונים? הבה ונשליך את טופס ההישגים האומר לחייל כי אינו יכול לבצע 50 פעם ישור מרפקים משכיבת־סמיכה, וניתן לו את האימון אשר ילמדו כי אכן יוכל הוא לבצע תרגיל זה 50 פעם.

הבה ניתן לו את אותו סוג אימון אשר יאפשר לו לעבור 40 ק"מ בתנופה אחת, ויאפשר לו לדעת כי כל חייל אחר ביחידתו יוכל לעשות זאת גם הוא. יש בכך מגרעת אחת: לא יהיה ביכולתנו לחטט בין התיקים ולהוציא את „דוח בצעונו הגופני של החייל הפרט“ על מנת להראות למפקח־הכללי כי הולכים אנו בעקבות הפקודות, אלא שאין הטוראי הראשון דוקס מעונין כי ירשמו לזכותו הישגים נאים בדוח זה.

יתכן כי הגיע הזמן להפסיק את דרבון חיילי „צבא־הצי“ באמצעות טופס הישגים. אין חיילינו יראים מאימון נמרץ: הרי לכך ציפו לפני שכבלנום לאותו שולחן עבודה, או שולחן מעבדה, או גלגל־ההגה של מכונית. הם ציפו כי

נביא אותם לידי כך שיראו כמותו חייל על מודעת הפרסומת — ונשמור על כך שיראו כן; ואילו אנו אכזבנו רבים מהם, שלא לומר דבר על הקהל המצפה למראה והופעה אחרים אצל אנשי החיל המהולל. אכן יהיה עלינו לשלם את המחיר בזמן ובתוספת כוח אדם, בפרט ביחידות המפקדה־והשירותים שלנו, וזאת בזמן שנדרשים אנו לתת צידוק לכל אדם ולכל שעה חלף הדולרים שאנו מקבלים. בטוחני שתכניתי זו תדרוש קצת יותר מאשר שעה וחצי ביום, אולם נביא לכך שכל חיילי „צבא־הצי“, בכל יחידה, יהיו משוכנעים כי אמנם ראויים הם למוניטין שיצאו לחיל.

רבים יותר מתוכם יתגייסו־מחדש מאותן סיבות בגללן התגייסו לראשונה — הם יביאו לנו תועלת רבה יותר בכל תפקיד, בכל זמן ובכל מקום — משום שכל איש ירגיש כי באמת הריהו כמותו איש „צבא־הצי“ שעל מודעת הפרסומת.

תשובה למפקדים

קפיטן ר. ג. האנט (הבן)

„קל לומר זאת, אבל קשה כשאוּל לבצע בפועל הכשרה־גופנית זו.“ מלים מוכרות אלה — של מחייבים אך מפפקים — נשמעות עתה שוב בעקבות מאמרו המצוין של הקול־לויט קארי „אין זה מקום לנמושות.“ „קל לומר זאת, אבל“ — זהו התירוץ הישן נושן להיעדר כושר גופני, ועתה חוזרים ומעלים אותו שוב. אנשים רבים, המוסמכים לכך יותר ממני, הסבירו לנו חדוע צריכים אנו להמצא בכושר גופני טוב. הייתי רוצה להציע דרכים אחדות לסילוק ה„אבל“ הזה, כן, כולנו יכולים להשיג כושר נאות ולשמור עליו. אין כל סיבה מדוע יהיה אדם קצר־נשימה, או מדוע יחסר לו כוח — פשוט משום שהוא נוהג במכונית תובלה או כותב במכונת כתיבה.

לפני שניגש לפתרון בעיה זו, עלינו להבין כי הססמה „כושר גופני טוב“ אינה שלמה. ישנם לפחות שני גורמים עיקריים שהם הקובעים מהו המרחק שיוכל אדם לצעוד, ותוך כמה זמן. גוף חזק לכדו — אין בו די על מנת לשמור אדם במצב של צרות, ושל יכולת לתקוף, כאשר מאחוריו יום ארוך וקשה. הרופא הגדודי שלנו נהג לומר כי ישנם חיילים בעלי רצון חזק וחלש, ממש כשם שישנם חיילים עם גוף חזק או חלש. חייל בעל גוף חזק, אולם רצון חלש, לא יהיה מסוגל לצעוד על פני מרחק רב יותר מחייל בעל גוף חלש, אך בעל רצון שהוא חזק די הצורך על מנת להוסיף ולהניעו כאשר הוא עייף; ואולי לא יוכל בעל הגוף החזק אך הרצון החלש לצעוד אפילו מרחק זה. כוח הרצון

הוא המניע את האדם להוסיף ולצעוד גם כאשר חושב הוא כי צעד זה שעשה הריהו האחרון שיש בכוחו לצעוד. ברוב המקרים לא היו מעולם חיילינו הצעירים, ואחדים מן הותיקים, במצב בו היה להם הכרח לצעוד את „הצעד הנוסף“. בשנים בהם עוצב אופים היו הם בדרך-כלל מפסיקים לשחק כאשר התעייפו, ולא למדו כי אפשר לעשות צעד נוסף. למעשה, מרבית הנחשלים הם אנשים היראים לאלץ עצמם לעשות אותו צעד-נוסף הכרחי. הם לא למדו לדעת מה מסוגלים הם לאמתו של דבר לעשות.

עלינו לגשת לבעיית ההכשרה-הגופנית משתי נקודות-מבט בעת ובעונה אחת. ראשית, עלינו להגיע לכושר-גופני נאות; ושנית, עלינו להיות מסוגלים מבחינה נפשית לאלץ את עצמנו להמשיך גם כאשר ההליכה קשה היא. בשביל שימשיכו לבצח, זקוקים חיילינו הן לגוף חזק והן לרצון חזק.

הבה נתבונן תחילה בבעיית ההתאמנות הגופנית. הגורם של הזמן לכך הוא המכשול העיקרי כאן. כולנו הכרנו יחידות המנסות להשיג כושר גופני על ידי הקדשת אחר-צהריים אחד מדי שבוע לפעילות-גופנית מאורגנת — או אולי לצעדה להרמת הכושר הגופני, אחת לשבוע. אולם אין להשיג כושר גופני אמתי על ידי מאמצים מקוטעים כגון אלה. הן מסעות-צעדה והן התאמנות גופנית-במסגרת כזאת, משאירים את רוב האנשים כשהם חשים בגופם וכאובים למשך ימים אחדים אחר כך. חוץ מזה, מה מספר האנשים הנוטלים חלק בתכניות אלה? תכנית ההכשרה הגופנית שלנו צריכה להיות רצופה, עליה להתנהל מדי יום ביומו וצריך כי ניתן יהיה להרחיבה. כיצד נמצא זמן מדי יום לתכנית-גופנית אשר תקנה לנו באמת ובתמים כושר נאות? מה יכולים אנו לעשות בפרק-זמן קצר על מנת להחזירנו לרמת כושר גופני? התשובה היא — לרוץ. סדר את יחידתך במחלקות, הקצה להן נתיב ריצה והריצן בו. חצי שעה מדי יום ביומו, אשר תהיה מוקדשת לריצה על כל שטח המחנה, תביא אותך ואת אנשיך לרכישת כושר גופני ולשמירה עליו.

שעות העבודה של מרבית היחידות מסתיימות ב־16.30¹). הקדם והפסק את העבודה ב־16.00 וסדר את היחידה כשהיא כבר לבושה בגדי-עבודה ומוכנה לריצה ב־16.10. מחצית השעה האחרונה של יום העבודה צריכה להיות הזמן בשביל האימון הגופני שלך. זמן זה טוב יותר משעות הבוקר מסיבות אחדות: ניתן אז יותר לפנות את הקצינים ומשקי-המטה להשתתפות, והחיילים כבר השלימות את מנת עבודתם היומית.

לפלוגות הרובאים ולסוללות-התותחים לא תהיה כל בעיה בהתקנת לוח-זמנים כזה. הקשיים יהיו לגבי יחידות המפקדה והשירותים. יחידות אלה חייבות

(1) כמובן שהכתוב מדבר בתנאים שבחילה „מארינס“ האמריקאי, אך ניתן לשער כי לאחר שינוי קל בציוני-הזמן המפורשים שברשימה, תקבל הבעיה צורה דומה למדי גם בכל צבא אחר.

לנעול ללא רחם את דלתותיהן ומכונות הכתיבה שלהן ולצאת לאימון גופני. נהגי מכוניות-משא הנמצאים בנסיעה כאשר מתחילה הריצה, אסור כי יעזבו את מגרש החניה על מנת ללכת להתרחץ עד אשר התקלחו והתלבשו הרצים. ניתן להגשים תכנית זו במחיר פחיתה מועטת בלבד בתפוקת העבודה.

כאשר מחליט אתה להתחיל בריצות על מנת לקבל כושר גופני, החל זאת בניחותא ושמור על קצב אטי, בבחרך אדם בקומה ממוצעת בתור קנה-מידה לקביעת הקצב. ערוך לסירוגין הליכה וריצה במשך חצי-שעה של ההתאמנות. החל ב־2 דקות של ריצה על כל רגע של הליכה במשך אותה מחצית שעה — והעלה את הדרישה בהדרגה כך שבסופו של דבר תהיה זו ריצה של 20 דקות ברציפות לפחות. ודא כי במשך שתי דקות לפחות יצעדו אנשיך (ולא ירוצו) לפני שתשחררם, כי דבר זה עוזר למנוע התכווציות שרירים.

כל היחידות צריכות לרוץ במחצית שעה זו מדי יום ביומו. יחידות לוחמות צריכות לרוץ לכל מקום, מלבד לארוחת הערב. בכל מקום וכל אימת שפלוגה רובאית או פלוגת נשק-מסייע, או איזה חלק מהן, צועדות בשורות ערוכות —

מסע ממושך ומאומץ — אמצעי חשוב לחיסון גופני

עליהן לרוץ. הסמל-הגדודי האחראי לפלגות-עבודה-ונקיון מעביר בשעות הצורך את פלגותיו ממקום למקום בריצה דוקא; אך מדוע לא לרוץ, בשעת שירות בקסרקטין בבסיס, לארוחת הבוקר והצהריים האם ישנה איזו שהיא סיבה לכך שאדם אשר לפי טיב שירותו חייב לדעת לרוץ, לא ירוץ גם בהזדמנויות כאלה? יחידות לוחמות חייבות להיות מורכבות מאנשים חזקים — וריצה עשויה לחזק את גופם. עתה באים אנו לבעית בעלי הרצון החלש, שיש לחזקו (יחד עם חינוך גופות החלשים). הרצון להתקדם הוא חיוני לכל חייל. כמעט כולם ירכשו להם רצון כזה אם נעזור להם למצואו.

למדתי פרק-זמן בבית-הספר-לצניחה שבמצודת בנינג בג'יאורג'יה⁽¹⁾ יחד עם שני קצינים אחרים מצבא-הצי. היינו מוקפים קציני צבא-יבשה וחיל-אוויר, ועשינו כמיטב יכולתנו להצטיין מכל הבחינות. על מנת שלא „לבייש את צבא-הצי“, אחד מאתנו לא ביצע כל תרגול גופני במשך שנים רבות מאוד, והתקשה מאוד כאשר היינו מתחילים לרוץ. אולם הוא לא היה מוכן בשום פנים להעטות חרפה על סמל צבא-הצי שעל כובעו על ידי כך שישמט מן השורות. לא היתה לו די נשימה בכדי להמשיך ללכת, ומה גם למנות בקול, כמקובל, את קצב הצעידה. טייס זה מצבא הצי עבר אותו קורס עד קצו בתוקף כוח-המאמץ שלו והשראת ההמנון של צבא-צי. היה לו אותו סוג של רצון אשר עלינו לפתח בעצמנו ובאנשינו.

סיפור זה מראה לנו את אחת הדרכים בה יכולים אנו ללכת על מנת לפתח רצון כזה. יש לחזור ולספר את תולדות החיל או החטיבה בה אנו משרתים. ודאי שסיפור זה רצוף תהילה ולא יניק לחזור עליו פעמים רבות.

הפסקות במסעות ממושכים משמשים הזדמנויות מצוינות למפקד לקום ולספר לאנשיו סיפור נוסף על עבר היחידה.

ניתן להצביע על מוסר-השכל — שאיש ב„חטיבה שלנו“ אינו עוזב כאשר מתחילה ההליכה לקשות עליו. הקנה לאנשיך גאווה בעצמם, כחיילים ביחידתם; זהו הצעד הראשון לכך שתוכיח להם כי יש להם כוח-רצון הדרוש כדי ללכת קדימה.

הגאווה ביחידתך תיתן לאנשים סיבה נפשית להמשיך. תן להם גם „סיבה גופנית“. כאשר תערוך הפסקה, עצור את המודנבים מאחור וצוה עליהם לבצע 10 ישורי-מרפקים משכיבת סמיכה בו במקום, על מנת להזכירם כי חייל יכול לאלץ עצמו להמשיך.

בארצות שונות גילו כי שירה עוזרת לאנשים לצעוד. אין כשיר-לכת

(1) מרכז האימונים של חיל-הרגלים האמריקאי — המערב.

טוב על מנת להקל את צעידת הצעד הנוסף. הרגלת האנשים לשירה בשעת מסע הריהי דבר מצוין — באם רק יעלה בידך לטפח את ההרגל לכך.

הרי כאן לפניך תכנית להכשרה גופנית-ונפשית אשר כל היחידות תוכלנה לנהוג לפיה. יכול נוכל לפתח את גופו של חייל על ידי חצי שעה ביום, אשר ניתן „לחסוך אותה“ בנקל במערך שעות העבודה היומית — חצי שעה בה נרוץ 3, 5 או 7 ק"מ מדי יום, ובעת ובעונה אחת, יכולים אנו לפתח את רצונו להמשיך להתקדם על ידי כך שנבהיר לו מדוע חייב הוא — ויכול הוא — לאלץ את עצמו להתקדם.

תכנית זו שגר רב יוכל להיות בצדה על ידי שיוצר חייל בריא יותר וגאה יותר, אשר באמת ובתמים יצליח ללחימה. „קל לומר זאת — ואפשר לעשות זאת“.

דרכים להעלאת הכושר הגופני

מה וכיצד צריכים לעשות מפקד כיתה ומפקד מחלקה, כדי להעלות את הכושר הגופני של פקודיהם?

סרן אליהו ארן

הרשימה המובאת להלן התפרסמה בשעתה במסגרת „תחרות רשימות“ ב„מערכות“ צ"ו ויש בה כדי להדגים על „רקע ישראלי“ מספר בעיות ופתרונות המקבילים לאלו שהועלו בבירור בתוך חיל ה„מארינס“ האמריקאי.

על מנת לקבוע מה יעשה מפקד-הכיתה ומפקד-המחלקה להעלאת הכושר הגופני ביחידתו, נזכיר לעצמנו תחילה מהי מטרת הכושר הגופני.

א. כושר לשמו — היינו היכולת לרוץ, לזחול, לטפס במעלה גבעות, להתגבר על מכשולים שונים, ולבסוף להשאר רענן יחסית על מנת להלחם.

ב. פיתוח תכונות כגון בטחון ואומץ, וחינוך להתמדה וסבילות.

ג. חינוך לפעולה בצות ויכולת לשתף פעולה.

ועכשיו, לאחר שקבענו המטרה, נראה כיצד להשיגה.

הטירונים התיצבו ביחידה למפקד-מחלקתי ראשון. מפקד המחלקה יסביר להייליו את מטרת האימונים לתקופה הראשונה וידיגיש את ההכרח להשיג כושר גופני, אשר בלעדיו אין לעבור לאימוני שדאות ואימונים מתקדמים אחרים, בהזדמנות זו יש לקבוע נורמות מתקבלות על הדעת, אשר ניתן להשיגן.

בגמר השבוע הראשון — 1 ק"מ ריצה ב־5 דקות, ושתי שכיבות־סמיכה. בגמר השבוע השני — 2 ק"מ ריצה ב־10 דקות ושלוש שכיבות־סמיכה. בגמר השבוע השלישי — 3 ק"מ ריצה ב־15 דקות ושלוש שכיבות־סמיכה. בגמר השבוע הרביעי — 4 ק"מ ריצה ב־20 דקות וארבע שכיבות־סמיכה. בגמר כל שבוע יש לציין את ההישגים אשר הושגו ולשבח את הראויים לכך. בשלב אימוני הטירונים ניתן האימון הגופני לפחות במסגרת מחלקתית. השפעת המ"כ על כיתתו בתחום זה תהיה קטנה. ההדגשה בתקופת הטירונות חייבת להיות על נורמות ברורות שכל חייל ידע שהוא חייב להשיגן, ועל משיכת הכיתה במסגרת המחלקה, והמחלקה במסגרת הפלוגה, למאמץ יחידתי ששאפתו תהיה פשוטה: „ביחידתנו כולם ישיגו אותה נורמה". שעורי האימון הגופני ינתנו ע"י מד"סים, מ"כים או המ"מ עצמו. במידה והמ"כים והמ"מים לא יעבירו את האימון הגופני בעצמם עליהם לבקר לעתים קרובות בשעורים, להסביר את חשיבות האימון הגופני ולהצטרף לריצות מחלקתיות ולמשחקים ככל שבאפשרותם. בתקופת הטירונות ישתתף הסגל הפיקודי בהתעמלות־בוקר של היחידה 3 פעמים בשבוע, ויתר הימים יעשו התעמלות או ריצת־בוקר, בעצמם. מלבד שעות האימון הגופני אשר נקבעו בתכנית אשר היחס ביניהן ובין שעורי ת"ס ותס"ח חייב להיות 4:1, יש לנצל כל הזדמנות לפיתוח נוסף, ולהלן דוגמאות:

1. בשעורי אימון נשק־קל (אנ"ק) עבור ממקום למקום בריצה, כאשר הרובים ב"טול".
2. נוע לכל שעור בשדה, ובחזרה ממנו, בהליכה מהירה משולבת בריצה.
3. בהפסקות ערוך התחרויות מי יזרוק אבן יותר רחוק, ומי יקלע בעץ או בפת. ברר מיהו אלוף־הכיתה בשכיבת־סמיכה.
4. שכח על קיומם של מכוניות ונוע רק ברגל.
5. גמור כל שבוע במאמץ מרוכז והכן את האנשים לקראתו מראש. אמור להם: „ביום ששי נרוץ 4 ק"מ בריצה מחלקתית עם רובה. אני רוצה שכולם יגיעו לטיוס. אם אחד מכם יפסיק — הכיתה תסחוב אותו".
6. ארגן ספורט טבלאי בין הכיתות, ובחר מקצועות שכולם יכולים להשתתף בהם.

אנחנו רואים שאנו הולכים ומשיגים את מטרה מס' 1, כלומר את פיתוח הכושר לשמו. — ומה בדבר מטרות 2 ו־3? את אלו נשיג בדרך הגישה העקיפה. לאחר השלב הראשון של הטירונות נתחיל במעבר־מסלול ובמשחקי כדור־כוח ורוגבי (משחק אשר עדיין אינו מפותח אצלנו). בכל משחק כזה חייבים המפקדים

להשתתף עם החיילים. גם בשלב זה יש להמשיך בקביעת נורמות ברורות וליצור לחץ על כל טירון אשר לא עמד בהן. אין לקבוע את הנורמות באופן שרירותי אלא בהתחשבות עם החומר האנושי העומד לרשותך. כאן יש להקפיד במיוחד שאינך מבקש שיאים של בודדים אלא רמה כללית הגונה.

אם נתבונן בחיילים בהמשך השירות, לאחר תקופת הטירונות, ניתקל בדרך כלל בחיילים בעלי סבילות גופנית גבוהה, אבל ללא כושר גופני מספיק. אם בתקופת הטירונות אפשר להטיל את האחריות על הכונת השעורים וההישגים על מפקד־הפלוגה, הרי בתקופת ההמשך חייב כל מפקד לראות עצמו כאחראי אישית למצבו הגופני של כל חייל ביחידתו. גם כאן אני רואה את הפתרון בקביעת נורמות אשר כל חייל חייב לעמוד בהן. לדוגמא: ריצת 4 ק"מ עם רובה באמצע השבוע וריצת 6 ק"מ עם רובה בסוף השבוע. בריצה זאת ישתתפו כולם, כולל מ"כים ומ"מים. ריצות אלו תהיינה חובה. אם „תסחוב" רשת כדור־עף ותקבע אותה בקרבת המעונות ותדאג גם לכדור, תיוכח שישחקו בו. ימי ספורט פלוגתיים וגדודיים יערכו ממילא לעתים רחוקות, דבר המחייב כל מפקד לדאוג ליחידתו בנפרד. דאגה זאת תתבטא בשמירת הכושר הקיים בתקופה בה היחידה אינה באימונים ובקביעת ההישג אשר יש להגיע אליו בכל תקופת־אימון. אני רואה מעבר מרחק מסוים עם חגור־קרב או חגור־כבד במהירות מינימלית כבוחן יחידתי, והישגו — הישג אשר תמיד אפשר לשאוף להשיג בפעם הבאה הישג טוב ממנו.

כמו כן אפשר להשתמש במספר טבלאות גרפיות אשר תתלינה בשק"ם ואשר תבלטנה את הישגי הכיתות והמחלקות.

סיכום

- א. כושר גופני היא „מחלה" הכרחית ומדבקת. במידה והמפקדים יחלו בה — גם החיילים יהיו שותפיהם.
- ב. שתף עצמך בכל מאמץ ושמש דוגמא אישית.
- ג. שאף וערוך התחרויות אשר כל היחידה תוכל להשתתף בהם.
- ד. שים דגש על מאמץ משותף של כל הכיתה או המחלקה.

הושק השנוא על כולם

הקפיטן ריצ'רד ו. סמית

אחת הדרכים כיצד להפגע, שהיתה בין הפופולריות ביותר במלחמת-קוריאה, הריהי — אם להאמין לסטטיסטיקה — להתמודד עם מוקש קרקעי. אנשים נהרגו בהתקפה, בהגנה, בפטרולים-לוחמים ובפלגות מבצרות-אשפה, לאור זרקורי פאנמונג'ון או לאור ירח מלא, — וכולם על ידי מטען חבלה מצטנע.

איש אינו מחבב מוקשים. יתכן כי המהנדסים מתפעלים מייעלותם, ויתכן כי המפקד הראשי מעריך את עיקרי הפעלתם; אולם העובדה בעינה נשאת כי אלה המיטיבים להכירם, שונאים אותם שנאה עזה. העובדה שהנזק שהם גורמים בלתי צפוי הוא; האחוז הגבוה של אברים קטועים שהם גורמים; נשיתם לפגוע באויב ובידיד כאחד; וההשפעה המגבילה שלהם לגבי טקטיקה התקפית — כל אלה, בסיכומם, הופכים אותם ל„בן החורג“ של משפחת הנשק.

פירושו של גילוי מוקשים היה במקורו — הזמנת המהנדסים. ואולם, עקב תורת „מלחמת מוקשים במלוא התנופה“ של הצפון-קוריאנים, לא היה זה עוד מעשי במלחמת קוריאה. ואולם, על אף חשיבותם הגדלה והולכת של מוקשי קרקע, יש לקצין ולחייל האמריקאי הממוצעים רק מושג דל על מיכניקת המוקשים, ואף אין בעצם להאשימם. אחדים מהם לא קיבלו מעולם אימון בנושא זה; השאר דחסו אל תוכם ציונים, מונחים ותכונות של מוקשים אמריקאיים ורוסיים, של אלתורים צפון-קוריאניים וסיניים ושל נוסחאות-מוקשים גרמניות, איטלקיות ויפניות (רבים מהן עדיין נמצאות בשימוש, הן יודע אתה); אחר לימדו אותם את כל הפעולות הסבוכות של התקנת שדה מוקשים, יתדות לנקודות-מוצא סרטים לבנים, רוחים נאותים, וסימון ורישום נכונים, ושל מיקוש בשורה לעומת מיקוש בגורה או בשדה שלם. ואם היה הקורס באמת „כולל הכל“, יתכן כי הוקדש זמן מה לפירוק מוקשים ולהפיכתם לבלתי-מסוכנים — תמיד בלויית ההזהרה ה„עליוה“ כי אם באמת רוצה האויב להטמין מלכודת-פתאים ליד המוקש, עתיד מועד פרעונה של פוליסת ביטוח-החיים שלך להגיע ללא שהיות. אין זה נסיון להטיל דופי בקורס זה, אשר מודה אני כי הוא קורס מצוין (הדרכתי בו בבית-הספר-הבסיסי), אולם קורס-הדרכה מקיף יכול להיות, פשוט, בבחינת משא מיותר לגבי איש הרגלים הלוחם, אם אין מקנים לו תפיסה מוצקת של עיקרי היסוד.

את הידיעות אשר יעזרו לו להשאר בחיים ויאפשרו לו לבצע את משימתו ניתן להדפיס על צדו האחורי של כרטיס ביקור.

מוקש הוא חומר נפץ, אשר מותקן בו מנגנון-הצתה אחד או יותר, שיופעלו על ידי פעולה כל-שהיא מצד הקרבן העתיד. פעולה זו חייבת לכלול או מגע עם המוקש עצמו או עם תיל-ממעייד המחובר אליו. אם אינך נוגע במוקש או בתיל-הממעיד שלו, אין הוא יכול לפגוע בך. מובן איפוא כי הצעד הראשון הוא לאפן את מקום המוקש לפני שאתה נתקל בו. אכן, מסכים אני כי בשלג יש אך סיכוי מועט להצליח לעשות זאת; אולם בכל תנאים אחרים אין הדבר כה קשה כפי שהוא נשמע.

הבה נחלק את המוקשים לשתי קבוצות: אלה המופעלים ע"י תיל-ממעיד ואלה שאינם מופעלים ע"י תיל-ממעיד. אם אין למוקש תיל-ממעיד, תלויה הפעלתו במשקל רגלך, ועל כן חייב יריבך לטמנו בקרקע באופן שלא תראה אותו לפני שתדרוך עליו.

השד אינו נורא כל כך — גם על מוקש ניתן להתגבר!

לעתים ניתן לעשות זאת בתכליתיות רבה, אולם ברוב המקרים עדיין יכול אתה למצוא את המוקש ולגלותו בעין בלתי מזוינת. ניתן לראות כי הקרקע נהפרה, או כי הדשא מעליה כמש, או כי הגשם גרם לכך שהאדמה סביב המוקש תשקע וכך נוצר קער קטן. כל אחד ממספר סימנים בולטים יכול לגלות לך את מקום המוקש. אם אמנם יש לו למוקש תיל-ממעיד, יש וטומנים אותו בקרקע, ובמקרה זה תוכל לאכנו באופן שתואר קודם. אולם תכופות מניחים

אותו על פני הקרקע על מנת להגדיל את רדיוס הקטילה שלו. במקרה האחרון יש לך סיכוי טוב לראות את המוקש בעצמך, אולם מכל מקום יזהיר אותך התיל-הממעיד. אין ספק כי לא היו משתמשים בתיל ממעיד אילו היה קל לראותו, אולם ישנן דרכים למצאו. (דרך אגב, אין לגרור רגלים על הקרקע באזור שעלולים להמצא בו מוקשים. צעידה תוך הרמת רגל והורדתה היא הרבה יותר בריאה).

לעתים יזהיר אותך גליל-עץ לכריכת-תיל שהושלך בסמוך כי לא-הרחק השתמשו בתיל-ממעיד. תכופות יכול עתה להבחין ולראות היכן נקשר קצהו של התיל-הממעיד אל שיח או אל יתד במרחק מה מן המוקש. ולאחרונה, יכול אתה לאכזר את התיל ללא סכנה באמצעות מישוש. הדרך היעילה ביותר היא להניע את ידך בקלות באויר — נוסף להתבוננות — מעל לנתיב הליכתך, ואחר על פני הנתיב עצמו, ולגשש כדי למצוא תיל-ממעיד. זוהי דרך אידיאלית אף לפעולת לילה. יש צורך במשיכה של כ-1.5 ק"ג לפחות על מנת להפעיל את מנגנון-ההצתה הרגיל, ואילו אצבעותיך לא תפעלנה אלא לחץ של עשרות גרמים ספורים בלבד. אם תובעת משימתך מהירות רבה יותר מזה המתאפשרת על ידי הדרך הנ"ל, הרי מקל דק או חתיכת תיל (חוט הברזל שמסביב לתיבת מנות-קרב יתאים לכך) שאוחזים אותו קלות ביד אחת כשקצהו מגשש מעט את הקרקע, יזהירך בדבר כל תיל-ממעיד אשר יגע בו.

יתכן כי דומה שמקדיש אני זמן רב מדי לדרך מציאת המוקש; אולם משתדע היכן נמצא המוקש, יהא כל השאר פשוט יחסית. התקרב בזהירות למוקש, בהשגיחך היטב שמא מצויים לידו תילים-ממעידים ומוקשים אחרים. אל תגע בשום דבר עד אשר היתה לך הודמנות להתבונן היטב סביבך. אשר למוקשים בעלי תילים-ממעידים, יתכן כי יהיה להם רק תיל אחד או יתכן כי יהיו להם אחדים; אולם כל התילים-הממעידים חייבים להוביל אל מנגנון ההצתה של המוקש. כמעט ללא יוצא מן הכלל, ניתן להפוך את אלה לבלתי מסוכנים פשוט על ידי נעיצת פינ-בטחון, מסמר, או חוט ברזל די עבה, אל תוך החור של פינ-הבטחון שלהם. אחרי שעשית זאת, בדוק את הקצה השני של התיל-הממעיד ואם מצאת מוקש נוסף, הכנס פינ-בטחון גם שמה. אחר, בלא להזיז את המוקש, חתוך את התיל-הממעיד סמוך למנגנון ההצתה, גלול אותו וסלקו מן הדרך. לאחרונה, באחזך איתנות את המוקש על מנת למנוע את תזוזתו, פרק או סלק את מנגנון ההצתה מעל המוקש. השאר את המוקש במקום בו הוא מונח. אין הוא יכול לגרום נזק לאיש; עקרת את שיניו, וזהו זה!

אם אין למוקש כל תילים-ממעידים והוא טמון בקרקע, צפויה לך מעט יותר עבודה, אולם גם זו אינה בגדר עמל מפרך. ראשית גרד בעדינות רבה את העפר מעל המוקש; אחר, בזהירות, ובלי להזיז את המוקש, תפזר תעלה קטנה מסביב לצדיו. אם יכול אתה לראות את מנגנון הירי, נעץ פינ-בטחון כפי שתואר

קודם וסלק את המנגנון. אם המוקש הוא עגול, קרוב לודאי כי הוא מוקש נגד-טנקי, וצריך שתהא לו לוחית עגולה המוברגת לתוך מכסהו. פרק אותה וסלק את מנגנון הירי שאתה מוצא מתחת ללוחית. אם המוקש הוא תיבת עץ, שהמכסה שלה מורם מעט באחד הקצוות, הרם בזהירות את המכסה והסר את מנגנון ההצתה שתראה בתוכה. זו דרך הטיפול במוקשים הטמונים בקרקע.

שמת לב בודאי כי בשום פנים ואופן אין להזיז את המוקש עצמו. אין לעשות זאת כי לעתים מתקין האויב תחבולת „נגד הרמה“ מתחת למוקש — דבר מה בדומה להנחת מוקש על המנוף של רימוץ-יד, אשר נצרת-הבטחון שלו הוצאה. אם מרים מישוהו את המוקש, מתפוצץ רימוץ-היד. האופן להתגבר על כך הוא להשאיר את המוקש במקומו: הרי כבר סילקת את המנגנון אשר יפעילו. אם ההוראות שניתנו לך אינן מתירות להשאירו במקומו, קשור חבל סביב המוקש, החבא מאחרי מחפה במרחק הגון מן המוקש, ומשוך את המוקש והוציאו ממקומו. אפילו אם מותקנת לידו מלכודת פתאים, הרי יתפוצץ ללא כל נזק. אמרתי כי את כל הידיעות אשר תעזרנה לחייל להשאיר בחיים באזורים זרועי מוקשים, ניתן להדפיס על צדו השני של כרטיס ביקור. התכונתי לדבר מה מעין זה:

הרם את רגליך בשעת הליכה. מצא את המוקש על ידי תצפית והתבוננות. בדוק את שני קצות התילים-הממעידים, נעץ פינ-בטחון וסלק את מנגנוני הירי. חשוף בזהירות כל מוקש טמון בקרקע, אכן את מנגנוני ההצתה, והרחיקם אחרי שהכנסת בהם פינ-בטחון. אל תזיז בשום פנים את המוקש עצמו, מלבד על ידי שיטת המשיכה-בחבל.

איש אינו מחבב מוקשים, אולם אין פירושו הדבר כי עליך להטיח את ראשך בהם. עקור פשוט את שיניהם, ותיוכח כי אזי אין הם כלל כה גרועים.

בעקבות מאמרים ב„צקלון“

מאמרו המקיף של ס. ו. ואלנטין, אשר התפרסם בהמשכים ב„צקלון“, (מס' 41, 42 ו-43) מוסיף לעורר הדים. לאחור שנתפרסמו ב„צקלון“ הקודם דברי תגובתו של סגן ברפורת בעקבות מאמר זה, הננו מביאים הפעם בפני קוראינו קטעים ממכתבו של סמל איתן שני, העורך מעין הקבלה בין דבריו של המחבר הבריטי לבין המצב בשדה ההדרכה בצבאו כפי שהוא נראה בעיני הכותב.

„סדנא דארעא חד הוא.“ מסתבר ממאמרו של ס. ו. ואלנטין „ואלה העצות היעוצות למדריך“ שההדרכה בכללה, וההדרכה הטובה בפרט, מעוררות שאלות רבות המטרידות לא רק את צבאנו שהוא צבא צעיר וקטן ביחס, אלא אף את הצבאות הותיקים. מענינת ההקבלה בין דבריו של ואלנטין, האמורים לגבי הצבא הבריטי, לבין המצב בענין זה אצלנו...

...לא כל מטליא בגדים — חייט יקרא, ואף לא כל מדריך יחשב למדריך טוב. הדבר תלוי הרבה מאוד במדריך עצמו ובזמנתו שלו להחשב כמדריך טוב. וכן תלוי הדבר „בחוש שביעי“: „חוש מציאת הגישה החינוכית הנכונה אל המודרך“...

...מרגע הכנסי לצה"ל נתקלתי בשני סוגי מדריכים. סוג אחד שאקרא לו „גמישים“ וסוג שני — ה„בלתי גמישים“. על הסוג השני נמנים אנשים המתקשים לשלוט באנשים בניחותא, אולי מחמת רגש נחיתות החבוי בהם עקב היותם נמוכים ברמתם השכלית וההשכלתית מן המודריכים. על כן מנסים הללו לשלוט בחניכיהם בעריצות... הם מגבילים עצמם לחומר הכתוב בחוברת ההדרכה ככתבו וכלשונו, ודורשים מן המודריכים לחזור כ„תוכי“ על דבריהם שלהם, מבלי לסטות מהם כמלוא הנימה. מובן שהדבר מביא בעקבותיו לדיכוי כל רצון ללמוד מפי אותם מדריכים. סוג זה של מדריכים, מתחמק משאלות על חומר הלימוד כאשר אין לאל ידו לענות עליהם... חניכיהם של אלה לוקים בחסר ואותם חניכים שהנם קשייתפסה ו„מעכלים לאט“ את החומר הנלמד סובלים במיוחד, מאחר שמדריכים אלה אינם טורחים להשקיע מעט רצון טוב ולטפל בהם טיפול אינדיבידואלי...

...לעומת זאת ראיתי תופעה שונה אצל המדריכים ה„גמישים“. אלה אינם מגבילים עצמם בחומר הלימוד כפי שהוא מובא בחוברת ההדרכה, אלא מגונים את השעוריים. היו שעורים שאחד החניכים — חניך גדנ"ע לשעבר — ניהלם ו„העבירם“ (כגון: שעור טעינה ופריקה באימון רובה), ולאחר שהלה עשה את המוטל עליו, העיר המדריך את הערותיו, שיבת, תיקן והוסיף את שהלה החסיר, וסיכם את

השעור. בכך העלה המדריך את המתח בשעור ומנע מצב בו פיהקו החניכים והשתעממו. (ועל כן לא היה צורך ללחום בנגע של „התפרקות“ האנשים.)

מדריכים אלה משיבים על שאלות שנשאלו ע"י החניכים, באם הן לענין. אם אינן לענין, הם דוחים אותן בעדינות למועד אחר. ואם מתעוררות שאלות שאין הם יודעים לענות עליהם, הם משיבים כי ישאלו הגבוהים מהם ואינם מתבישים להודות שאינם יודעים להשיב. אין זאת בושה למדריך לומר שאינו יודע בעצמו תשובה על השאלות ובכך אינו משפיל עצמו בעיני החניכים; להיפך, מדריך האומר את האמת, כבודו גדל בעיני חניכיו והם מכבדים אותו שבעתים.

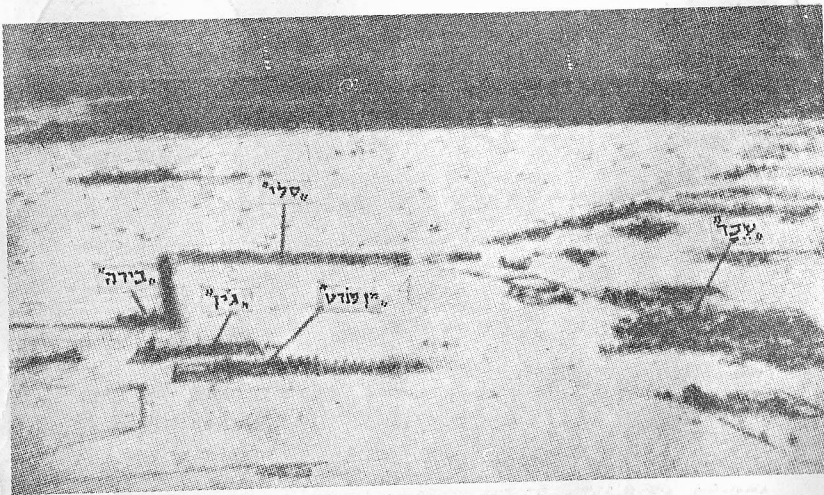
כמעט שלא קיימת אצל סוג זה של מדריכים בעית קשיי ההבנה והקליטה של המודרכים; וכשזו קיימת הם מטפלים בחניכים טיפול אינדיבידואלי. סוג זה של מדריכים „יוצא מן המערכה“ כשידו על העליונה ובהרגשה שמילא את תפקידו על הצד הטוב ביותר.

עובדות אלה מעלות את הרעיון: שמא כדאי לתת לחניכים גישה לחוברות ההדרכה בנושאים שונים, — וע"י כך להעלות את המתח בשעורים אלה ואף לתת בכך הזדמנות לקשייתפסה ול„מעכלים לאטם“ לעיין עיון מוקדם בחומר הנלמד; הסיכויים גדולים שנמצע ע"י כך את אחוז החניכים קשייתפסה.

מערכת „צקלון“ תפרסם עוד תגובות של קוראים על מאמרים המתפרסמים ב„צקלון“ במידה שיהיה בתגובות ענין מיוחד.

דברים שיפורסמו יזכו את בעליהם בשכר סופרים. כתובת המערכת: „מערכות“, ד. ז. 2432 בשביל „צקלון“.

למאמר „טקטיקת פשיטה קנדית“

אזור מבצע „מיקיפיו“, במבט צפון מערבה, לעבר החזית הקנדית. הדאונים שנוטשו בשטח לאחר המבצע המוטס של בעלי הברית בספטמבר 1944 („מבצע ארנהס“) ניתן לראותם ברקע באמצע. הלובר של רקע התמונה — שטחים מושלגים.

מקורות ומחברים (המטד)

כיצד הופכים נמושות לבני היל

מאמרו של הקול-לויט קארי, „אין זה מקום לנמושות“ (צקלון מס' 43) יזכה ודאי לתגובות ערות מצד קוראינו. ואכן, הנושא בו הוא עוסק — כיצד להעלות את כושרו הגופני של איש צבא — חיוני הוא ללא ספק גם לדידנו אנו. אף בציבור אנשי הצבא האמריקאיים זכה המאמר במקורו להדים, ובעקבותיו פרסמו שני קצינים אמריקאיים דברי תגובה משלהם בעתון „צבא-הצי“. האחד מדגיש את ערכה של הכרת העובדה כי תמיד אפשר לעשות את ה„צעד הנוסף“, הוא קורא לאימון גופני כזה אשר לא רק יחזק את הגוף, אלא אף יחשל את נכונותו של החייל למאמץ גופני ואת אמונתו בכוחו. האחר מציע להעלות את הכושר הגופני בדרך פשוטה ובדוקה — אך תוך שימוש מתמיד ויומיומי בה — הריצה.

משנה ענין יש בהשוואת דעות אלה עם דעותיו של איש צבא ישראלי — סרן אליהו ארן — שנתפרסמו בשעתן במסגרת תחרות-רשימות ב„מערכות“ צ"צ. שתי הרשימות הראשונות לקוחות מתוך ירחון „חיל המארינס“ של ארה"ב. (“Marine Corps Gazette”)

מדף הספרים כללי

CLARENCE SMITH: U. S. Army in World War II; The Technical Services; The Medical Department, Hospitalisation and Evacuation, Zone of the Interior. Office of Chief of Military History 1956, 503 pp., Ill. Ind., \$4.00.

כרך זה בסדרת הכרכים על צבא ארה"ב במלחמת-העולם השנייה מצטיין בחדירה לעומק נושאו, הודות לצירוט רב של בעיות הארגון והתפקידים המשתנים של חיל-הרפואה האמריקני דאז. הבעיה הראשונה-במעלה היתה: מציאת שביל-הזהב בין הדרישות הגדולות-והולכות לאשפוז ובין שמירת הרמה הנאותה של שירות רפואי.

OPERATIONS RESEARCH For Management, Volume II. Edited by J. F. McCashey and J. M. Coppinger. The John Hopkins Press, 1956, 563 pp., Ill. Index. \$8 00.

הספר מסביר כיצד משתמשים מעשית בחקר-מבצעים, שחשיבותו לצבא גדלה והולכת מיום ליום. בין השאר נדונות בו בעיות שיפור דיוק-הפצצות, כשלונו של ציוד-לחימה מורכב, ויעולם של מטוסי-אימון.

יבשה

CANADA'S ARMY IN KOREA: A Short Official History. Historical Section, General Staff, Army Headquarters, Ottawa; Queen's Printer. 104 pp., Ill. \$ 75.

חרף היותו קצר, מוסר הספר תמונה נאמנה וכנה על חלקם של הקנדים בכוחות האו"ם במלחמת קוריאה. הבטליון הראשון שלהם הגיע לקוריאה ב-18 בדצמבר 1950. אחריו הגיעו שני גדודי חי"ר נוספים, גדוד ארטילריה, גונדת טנקים ויחידות-משנה של נשק מסייע אחר. הכוח הקנדי, שהצטיין בקרבות היה מורכב ממתנדבים תחת פיקוד סגל מצבא הקבע של קנדה, ומספר אנשיו היה 8000.

אוויר

R. E. STOCKWELL: Soviet Air Power. Pageant Press, 1956 283 pp., With Separate Supplement, \$ 7.05.

בספר נכלל כמעט כל מה שניתן לציבור לדעת על חיל-האוויר הסובייטי. מטעמים מובנים, אין הוא נקי ממשגים.

